



Hajle Selasi — abesinski cesar

Mesečna naročnina
20 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglaš po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Zagrebska politika
Odmev Mussolinijevega
govora
ženevsko ozračje diši po
smodniku
Jadranska cesta
Skrb za našo Tehniško sred-
njo šolo
Naš lesni trg

Št. 26

Izhaja dnevno razen ponedeljka
in dneva po prazniku

V Ljubljani v petek, dne 17. maja 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Zagrebska politika

Slovenci smo zemljepisno in po jeziku Hrvatov najbližji, prav za prav niti ni mo- goče potegniti točne meje, kje se žive Slo- venci in kje se začenjajo kajkavski Hrvati. Poleg tega nas veže z njimi ista vera, skozi stoletja že pa tudi isti politični interesi in zato je prišlo že ponovno do najožjega so- delovanja med Hrvati in Slovenci ter je bilo to sodelovanje več ko enkrat blagoslovlje- no tudi s skupno prelito krvjo. Posebno ozko je bilo to sodelovanje v dobi pred svetovno vojno. Nič manj kakor Zagreb, je takrat tudi Ljubljana protestirala proti Khuen-Hédervaryju in madjarskemu abso- lutizmu ter z isto vneto, kakor hrvaški dijaki so zahtevali slovenski priznanje za- grebske univerze tudi za tostran Kolpe. Posebno toplo je bilo sodelovanje Hrvatov in Slovencev v dunajskem parlamentu, kjer so slovenski in hrvaški poslanci vodili skoraj čisto isto politiko, da je ta večkrat pri- vedla tudi do skupnih političnih progra- mov.

Vendar pa je kljub temu ozkemu in iskrenemu sodelovanju bila neka ovira, ki je preprečevala, da bi iz tega sodelovanja od primera do primera prišlo do trajnega sodelovanja in do enotne skupne politike. Ta ovira je izhajala iz različne taktike in različnega načina političnega udejstvova- nja. Slovenci smo od nekdaj polagali po- sebno važnost na podrobno delo in na praktične uspehe. Nismo se nikdar dosti razburjali zaradi državnopravnih vprašanj, temveč na podlagi danih razmer smo skušali izboljšati svoj položaj in se gospo- darsko ter politično utrditi. V Zagrebu pa je bila v časih druga politika. Spomin na slavno zgodovino je bil odločilen za poli- tiko in državnopravna vprašanja so dolo- čevala smer politike. Stranka prava je bila prava hrvaška stranka in boj okoli na- godbe je vtisnil svoj pečat hrvaški poli- tiki.

Velika politika, državnopravno vpra- nje, sijajni in blesteči govori, velike in krepke besede, to je bilo vedno v Zagrebu predvsem v veljavi. Podrobno delo pa je bilo le malo poznano in slonelo le na ra- mah nekaterih posameznikov. Posledica te- ga je bila, da je na zunaj hrvaška politika napredovala, da pa niso s temi zunanjimi uspehi šli vstric notranji uspehi. Pótem od Madjarov upravljenih železnice se je vršila madjarizacija, v Slavoniji so skrbela za germanizacijo velika tuja podjetja, v Zagrebu pa je osvajalo židovstvo pozicijo za pozicijo. Treba samo pogledati na Illico, pa se vidi, kako silno je narasla gospodar- ska moč židovstva, še bolj pa se vidi ta moč tujega življa v Zagrebu, kadar gostuje kakršnokoli nemško gledališče v Zagrebu. Naj bodo cene še tako visoke, gledališče je vedno razprodano, kadar nastopijo tuji, zlasti nemški igralci, dočim ne morejo do- mače predstave doseči niti primeroma po- dobnega uspeha.

Kdor pa ima gospodarsko moč, ta ima tudi v političnem življenju veliko besedo in če ne direktno, pa indirektno vpliva na potek javnega življenja. In ti tuji gospo- darski ljudje, ki žive v Zagrebu tako do- bro, kakor nikjer na svetu, se razumejo na to, da indirektno uveljavijo to, kar je njih cilj in namen. Tako je nastala poleg hr- vaške še druga zagrebska politika.

Ta politika pa ima za njene očete še to dobro posledico, da pozablja hrvaški narod na one, ki sredi belega Zagreba utrjujejo svojo gospodarsko moč na račun hrvaškega kmeta. Tako pozablja, da mu tujec doma slabi njegovo gospodarsko moč in da mora podrobno delo za gospodarsko osamosvojitve postati tudi bistveni del hrvaškega programa. To naj odvrne po- zornost od nevarnosti, ki se množe na do- mačem terenu in to je glavni cilj one od tujcev inspirirane zagrebske politike.

Drobiž

V Čikagu je preminil astronom svetovnega slovesa Edwin Frost, ki je nedavno tega iz- gubil vid. Frost je svojčas našel dotlej nezna- no nebeško telo, ki so ga poimenovali po njem. Objavljen je seznam oseb, ki pridejo zaradi Stavjskega pred porotno sodišče. Med temi so ga. Stavjska, narodna poslanca Garat in Bo- naure, bivši general Bardi de Fourton, bivši ravnatelj lista »Volonté« Dubarray in drugi. Razprava bo po vsej priliki šele oktobra.

Odmev Mussolinijevega govora v senatu

Duhovi so zdaj še boli razdraženi

Novi prevozi vojaštva — „Italija se želi maščevati za svoj poraz pri Adui“

Rim, 16. maja. (pr.) Danes odpluje iz Napolja parnik »Colombo«, ki odpelje v Vzhodno Afriko 1000 mož gavinanske divizije. Parnik »Leonar- do da Vinci« bo odpeljal 1260 topničarjev in veliko število topov, a parnik »Dalmazia« 570 oficirjev in delavcev. Jutri odpotuje ladja »Pollenza« z 200 možmi in velikimi množinami vojnega materiala.

V Parizu so si premislili?

Pariz, 16. maja. AA. Današnji pariški listi se mnogo bavijo s sporom med Italijo in Abesinijo v zvezi z govorom, ki ga je imel Mussolini v senatu. Zanimivo je, da pariški listi ne trde več, da bo prišlo do kakšnega skupnega an- gleško-francoskega koraka v Rimu. Navzlic temu opozarjajo neki listi, ki so z vlado v tes- nih zvezah, da bi kazalo pospešiti prijateljske razgovore med tremi zapadnoevropskimi drža- vami o abesinskem vprašanju. »Ordre« smatra, da se mora Francija vzdržati vsakega nezaže- lenega posredovalnega poizkusa. Tak poizkus, po menju lista, ne bi uslužil italijansko-abesi- nskega spora in bi vrhu tega povzročil novo ne- zaupanje in nesoglasje med Francijo in Italijo. Od takega ravnanja bi imela korist samo Nem- čija.

Anglija bo počakala...

London, 16. maja. AA. Današnji »Daily Te- legraph« priobčuje vest, da so angleškega po- slanika v Rimu sira Erica Drummonda nujno poklicali v London na referat. V angleško pre- stolnico prispe v petek dopoldne. Po mnenju lista želi angleška vlada zavzeti svoje nadaljno stališče šele po Drummondovem poročilu o sta- nju italijansko-abesinskega spora in njegovi osebni prognozi o verjetnem razvoju teh do- godkov.

Italija in Sueški prekop

London, 16. maja. AA. Ker je velika Britanija glede uporabe Sueškega prekopa s strani tujih vojnih ladij za primer obo-

roženega spopada prevzela gotove medna- rodne obveznosti, so zunanje ministra Simona vprašali v spodnji zbornici, ali je angleška vlada zaradi abesinsko-italijan- skega spora obvestila Rim, da so te ob- veznosti še vedno v veljavi.

Sir John Simon je odgovoril na to vpra- šanje z »ne« in pristavil: Ni povoda mi- sliti, da italijanska vlada ne bi vedela do- bro, kakšne so obveznosti Velike Brita- nije.

»Times«: Italija želi popra- viti svoj poraz pri Adui

Današnji »Times« tudi piše o italijan- sko-abesinskem sporu in omenja njegovo predzgodovino. List opozarja na to, da so bili na mejah angleških posestev Kenije, Ugande in Somalije pogosti spopadi med angleškimi patrolami in nepokornimi ob- mejnimi abesinskimi plemeni. Angleška vlada pa za te stvari ni dolžila abesinske vlade, še manj pa je zaradi tega priprav- ljala represalije največjega obsega. Angle- ška vlada se je vedno zavedala, da gre tu za čisto krajevne spore z napol divjimi plemeni, ki zanje abesinska vlada ne mo- re odgovarjati.

Mussolinijeva vlada, nadaljuje list, pa ni upoštevala teh krajevnih razmer. List na- vaja Mussolinijev argument, da ne gre sa- mo za ugled Italije, marveč za vso našo civilizacijo. »Times« ni tega mnenja. Po

mnenju lista želi Italija popraviti svoj po- raz pri Adui, ki že polnih 40 let peče ita- lijanske kolonialne častnike in uradnike. List opozarja pri tej priliki, da se je Ita- lija v pogodbi v troje iz leta 1896 izrec- no obvezala spoštovati politični in terito- rialni status quo Abesinije. Prav tako po tej pogodbi Italija ne bi smela začeti no- bene intervencije brez poprejšnjega dogo- vora z Britanijo in Francijo, ki sta to po- godbo sopedpisali.

Italijani so razdraženi...

Rim, 16. maja. AA. Poluradni »Giornale d'Italia« piše o italijansko-abesinskem spo- ru in pravi med drugim:

Zdaj ne gre več za neko arbitražno akci- jo, ki naj bi jo pokrenile neke države radi načelne ureditve sedanjega spora. Treba je enkrat za vselej pojasniti stvari in li- kvidirati vprašanja, ki izvirajo iz negotove- ga stanja. Nobena država ne sme zanikati civilizirani državi pravice, da se brani in da skrbi za svojo varnost. Vsekakor ni v tem oziru poklicana Velika Britanija, ki je v svoji preteklosti vedno pokazala, kako tolmači to pravico v skladu s svojimi in- teresi in ki je v to svrhu nastopala z vo- jaškimi ukrepi in segala celo po vojnah. Spomnimo se samo burske vojne oziroma vojne za nadoblast v Južni Afriki, kjer je prebivalstvo bilo na neprimerno višji civil- izacijski stopnji, kakor prebivalstvo Abe- sinije. Ni dvoma, da bo zaradi tega angle- škí narod s svojim čutom za pravico in stvarnost priznal pravične osnove italijan- skega stališča.

Madjarski železničarji v Nemčiji

Berlin, 16. maja. DNB poroča, da je v nemško prestolnico prispelo 400 madjarskih železničarjev. V Nemčiji ostanejo tri dni kot gosti nemških železničarjev.

V Moskvi so položili temelje za organizacijo varnosti na Vzhodu

Komunike o razgovorih

Moskva, 16. maja. r. O razgovorih, ki jih je imel francoski zunanji minister Laval tekóm svojega bivanja v Moskvi z najvišjimi predstavi- niki sovjetske države, je bilo izdano to-le urad- no poročilo, ki ga je sam Laval prečital zbra- nim novinarjem:

Obe vladi izjavljata, da je bila ob iskreni izmenjavi misli, ki je dosegala že meje prijateljstva, ugotovljena popolna istovet- nost mišljenja med francosko in sovjetsko republiko, kako treba doseči njun cilj, ki je mir v sistemu kolektivne varnosti. Skle- nitev pakta med sovjetsko Rusijo in Fran- cijo ne sme preprečiti iskanja novih garancij, da bi se zboljšalo mednarodno mirovno razpoloženje. Zato obe vladi nasvetujeta, da se sklene regionalni vzhodni pakt in da se o tem takoj začne diplomatska pogaja- nja po običajnem potu, h katerim se po- vabijo Nemčija, sovjetska Rusija, Češkoslo- vaška in Poljska. Obe vladi končno izjav- ljata, da ne bosta pod nobenim pogojem dopustili, da bi se poslabšalo mednarodno stanje, dokler se ne bo trenutni mednarod- ni položaj popolnoma razjasnil. Zato je tem važnejša izjava voditelja sovjetske države Stalina, ki je francoskemu zunanjemu mi- nistru ponovno izjavil, da popolnoma odo- brava sedanjo francosko politiko oborože- vanja v vsej tisti meri, ki je potrebna za varnost Francije.

Uradno dopolnilo h komu- nikuju

Moskva, 16. maja. AA. Tukajšnji diplomatski krogi smatrajo, da večerajšnji uradni ko- munike o Lavalovem obisku ne prinaša vseh bistvenih točk tega pomembnega političnega sestanka. Uradni komunike n. pr. ne navaja dolgega razgovora med Lavalom in Stalinom. Zato so mnenja, da bo v primernem trenutku izšlo še nadaljnjo službeno ali neslužbeno po- ročilo s podrobnimi podatki o moskovskem se- stanku. Najvažnejšo točko uradnega komu- nika smatrajo tu v odstavku, ki poudarja, da smatra sovjetska vlada politiko, ki jo vodi Francija za okrepitev svoje državne obrambe, za popolnoma pravilno. Prav tako poudarjajo diplomatski krogi, da je Laval za svojih mo- skovskih razgovorov upošteval želje in potre- be Poljske.

Kaj podčrtavajo v Parizu?

Pariz, 16. maja. AA. Današnji »Oeuvre« opozarja v svojem poročilu iz Moskve na iz- javo, ki jo je dal Laval pred svojim odhodom iz Moskve. Francoski zunanji minister je nam- reč izjavil novinarjem, da je pakt, ki ga je sklenila Francija, zapečatil francosko-sovjetsko prijateljstvo. List opozarja v tej zvezi na Stalinovo izjavo, ki odobrava francosko obrambno politiko. Ta izjava je zaradi svoje jasnosti in odločnosti presenetila celo neke sovjetske kroge. Stalinova izjava bo važna tudi za bodoče stališče komunistov v zapadni Evropi.

Tudi »Echo de Paris« poudarja, da se je Stalin osebno eksponiral, da v tem važnem vprašanju popravi dosedanje načelno stališče francoskih komunistov.

»Journal« pa je mnenja, da je sovjetska vlada svojčas že sklenila sporazum s Francijo, v katerem se je izrecno obvezala, da ne bo podpirala komunistične propagande v Fran-

ciji. Te svoje obveze pa le ni nikoli izpolnila. Listi pišejo v zvezi z moskovskim obiskom o moči sovjetske vojske.

»Petit Parisien« trdi v tej zvezi, da ima Sovjetska Rusija 4000 vojaških letal.

Glede zunanjepolitičnih uspehov moskovske- ga obiska pravi »Oeuvre«, da je treba »daj počakati na stališče, ki ga bo zavzela Poljska in ali se bodo izkazala pričakovanja, ki jih polagajo v varšavsko diplomatsko akcijo. Ni izključeno, da se bo Poljska zopet približala Parizu.« »Petit Parisien« piše o istem vpraša- nju, da bosta prihodnje tedne Francija in Sovjetska Rusija storili vse, da pridobita Nemčijo za pristop k paktu za severovzhodno Evropo.

Češkoslovaško-ruski pakt je že stiliziran?

Praga, 16. maja. W. V tukajšnjih dobro informiranih krogih zatrjujejo, da so preli- minarna pogajanja za sklenitev pakta o medsebojni pomoči med Češkoslovaško in sovjetsko Rusijo popolnoma uspešna. Tekst pogodbe je bil po teh informacijah stilizi- ran že večeraj in je zelo verjetno, da bosta pogodbo že danes podpisala češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in sovjetski po- slanik v Pragi Aleksandrovič. Definitiven podpis pogodbe bo sledil okrog 20. t. m. v Zenevi, kamor bo do tedaj prispel tudi na- rodni komisar za zunanje zadeve Litvinov.

Nenaden odhod angleškega rimskega poslanika v London

Rim, 16. maja. AA. Tukajšnji angleški po- slanik sir Eric Drummond je odpotoval v London na nujno povabilo angleške vlade.

Ali ste se že naročili na
„Glas naroda“?

Ženevsko ozračje diši po smodniku

Ženeva, 16. maja.

Ko so se v lanskem poletju razširili glasovi, da je med Londonom, Parizom in Rimom dosežen sporazum za italijanski mandat v vzhodni Afriki, ni manjkalo demantijev v vseh prizadetih državah. V septembru se je celo rimska vlada izrekla za prijateljski sporazum, ki je formalno že od 1.1923 združeval obe državi. Skrbni svetovne javnosti pa zaradi tega niso potihnile. »Journal des Debats« je svoječasno točno formuliral zahteve Francije kot koncesijo za abesinski mandat. Protivrednost Italije za to koncesijo, pravi »Journal des Debats«, bi morala biti v tem, da se Italija v Evropi od pove vsakemu izpodbijanju francoske politike, posebno v pogledu revizije mirovnih pogodb in oboroževanja. Danes vemo kako je Italija te pogoje izpolnjevala. Anglija italijanskemu mandatu ni nasprotovala. To predvsem zato, ker je računala, da bo zmogovita italijanska akcija zaprla vrata v Afriko, nezaželenemu konkurentu Japoniji, ki je v zadnjih treh letih sama pobasala polovico vsega abesinskega uvoza.

Kako je prišlo do spora?

Žejni Abesinci so zašli v spor z žejnimi italijanskimi kolonialnimi vojaki pri izvirkih Ual-Uala. Vprašanje odgovornosti tega v afriških puščavah običajnega spopada tvori jedro štirinajstodnevne borbe protestov, ki zaposlujejo zunanje politične pisarne v Rimu in Abesiniji. Po splošnem mnenju leži vodnjaki pri Ual-Ualu daleč na abesinskem ozemlju. Abesinski cesar se je najprej zadovoljil z običajno pritožbo pri Društvu narodov. Končno je Abesinija že 11 let aktivna članica DN. Deset dni po prvem protestu, točno na sveti večer, je abesinski cesar vložil ponovni protest v ostrejšem tonu zaradi operacij, ki so jih podvzeli Italijani na abesinskem ozemlju in ki so tri dni pozneje pri Gerlogubi izzvale oboženo spopad. Sedaj je Abesinija poklicala na pomoč Društvo narodov uradno. Kmalu po teh dogodkih je evropska javnost zopet slišala o ponovnem sporu zaradi vodnjakov pri Afdubi, pri čemur je bilo ubitih pet italijanskih kolonialnih vojakov. To je bil povod, da je Mussolini mobiliziral dve diviziji.

Ceravno so ti ukrepi imeli samo demonstrativni značaj — slično kakor svoječasna demonstracija italijanske flote pred Dračjem in pohod na Brenner — so se svetovni javnosti le odkrili pravi italijanski načrti. Stevilni bataljoni vojaštva, črnih srjač, tehniških delavcev, vojni in gradbeni material, ki se že mesec dni mrzlično prevaža v vzhodno Afriko, vse to da slutiti, da je italijanska akcija v vzhodni Afriki vse prej kakor demonstrativnega značaja. Izdatki, ki jih je Italija imela v abesinski akciji, presegajo pol milijarde lir. Vse italijansko javno mnenje se z mrzlično nervoznostjo pripravljalo na zmagoviti pohod na Abesinijo. Gospod Gajda, ki je dosedaj vodil vso tiskovno borbo proti Jugoslaviji, je v svojem listu »Giornale d'Italia« postavil krilatice, da je abesinsko vprašanje evropski problem. Zato mora to vprašanje najti evropsko rešitev. Vsakemu Evropejcu ni dano, da bi si rešitev lahko tako nedvoumno predstavljali, kakor g. Gajda, ki sanja o italijanski koloniji v Abesiniji. Gajdov zvočnik je tudi v resnici povzročil četrti protest Abesinije v Ženevi. Če se bo v začetku prihodnjega tedna v Ženevi zbral svet Društva narodov, potem bo pri sedanjem stanju stvari doseglo abesinsko vprašanje najbrže drugačno rešitev, kakor smo je bili vajeni do sedaj. Vsaka sprava s pomočjo direktnih pogajanj se bo najbrže tudi v bodoče izkazala kot brez vrednosti. V prijateljskem paktu med Italijo in Abesinijo predvidevano razsodišče se vključ formalnemu pristanku še ni storilo. Četudi bi se to razsodišče sestalo še v teku tega tedna, kar je želja Anglije in Francije, je zelo malo verjetno, da bi bila razsodba zaradi že dovršenih vojaških ukrepov s strani Italije, kakor Abesinije, količjak pomembna. Z golo ugotovitvijo krivcev pri vodnjaku Ual-Ualu, ne bo dosti storerjega. Italijanska vlada bo pač težko pristala na to, da bi se pogajala z nasprotnikom, ki ga je dosedaj svoji javnosti prikazovala kot nekulturnega in kanibalkega. Mussolini pa je s svojim govorom v senatu šel še dalje in z njim jasno in precizno povedal, kako naj se glasi ženevska razsodba. Vsekakor zelo kisto jabolko za ženevsko institucijo.

Francoska mornarica na našem Jadranu

Beograd, 16. maja. b. Danes je prispela v naše teritorialne vode francoska sredozemska eskadrilja pod vodstvom admirala Mouse, komandanta I. eskadrilje. Tu se bo zadržala do 28. maja. V nedeljo 19. maja bodo udeleženci prispeli v Beograd, kjer bodo prisostvovali usaditvi spominskega hrasta na čast bivšemu francoskemu zunanjemu ministru Barthouju. Ta svečanost bo v nedeljo dopoldne na Kalimegdanu. Svečanosti bo prisostvoval tudi bivši zunanji minister in predsednik vlade g. Paul Boncour, ki prispe v Beograd tekom današnjega dne.

Smrtne ostanke Pilsudskega so prenesli v katedralo 200.000 ljudi v sprevedu

Varšava, 16. maja. AA. Snoči ob 20. so položili truplo maršala Pilsudskega v rakev. Nato so ga generali poljske vojske položili na lafeto, v katero je bilo vpreženih 6 parov konj. Takoj nato se je razvila ogromna povorka, ki je med zvonjenjem zvonov vseh varšavskih cerkva krenila skozi špalir čet in mladine v katedralo. Na čelu tužnega spreveda je korakal bataljon pehote z eskadronom konjenice in eno baterijo. Nato so častniki nosili maršalova odlikovanja in vence, na kar je sledila številna duhovščina. Za krsto so šli predsednik republike Moscicki, pokojnikova vdova, ostalo sorodstvo, generalni nadzornik poljske vojske, predsednik ministrskega sveta, ministri, člani diplomatskega zbora, delegati, oddelki vojske in legionarji z zastavami. V sprevedu je bilo kakih 200.000 ljudi.

Ostra kritika Simonove zunanje politike

London, 16. maja. W. Bivši minister Chamberlain je na sešanku vodilnih osebnosti konservativne stranke imel daljši zunanje politični govor, v katerem je ob splošnem odobravanju ostro napadal sedanje politiko tretjega Rajha. Zagovarjal je nujno spremembo angleškega zunanje političnega kurza v smeri angleško-francosko-italijanskega pristranskega zblizanja in sodelovanja. — Pa tudi vsi ostali govorniki so kritizirali Simonovo zunanjo politiko, češ da njegovo čudno kolebanje in omahovanje med blokom zapadnih velesil in Nemčijo, samo podžiga Nemčijo k čedalje večjim zahtevam in novim kršitvam, ker se ji zdi, da to sme delati, če je Anglija na njeni strani. Blok velesil pa se na ta način krha.

Govorice o rekonstrukciji angleške vlade

London, 16. maja. AA. Parlamentarni urednik Reuterjeve agencije je zvedel, da so v političnih krogih začeli zopet govoriti o bližnji rekonstrukciji vlade in o parlamentarnih volitvah, ki naj bi bile v jeseni. V teh krogih poudarjajo, da je najvažnejši del zakonskega načrta o ustavni reformi v Indiji končan. Razprava v zadevnem odboru se je končala. Zato je verjetno, da bo parlament ta zakonski načrt sprejel začetkom avgusta.

Bolgarski poslanik v Budimpešti

Budimpešta, 16. maja. AA. Verjetno je, da bo bolgarska vlada v kratkem imenovala svojega poslanika za Budimpešto. Na to mesto pride dosednji šef protokola Stoilov. Dosedanji odpravnik poslov Popov pojde za poslanika v Bukarešto. Kakor je znano, Bolgarska dolgo let v Budimpešti ni imela poslanika, marveč je njeno poslanstvo vodil odpravnik poslov.

Mackensen med Madjari

Budimpešta, 16. maja. AA. Včeraj popoldne je prispel v Budimpešto nemški maršal Mackensen. Uradno trdi, da gre za zasebni obisk in da obišče general Mackensen svojega sina, nemškega poslanika v Budimpešti.

Za Mackensenov obisk so napravili velike priprave. Kraljev namestnik Horthy ga bo sprejel v posebni avdienci, predsednik vlade Gömbös mu priredi svečan banket, državna opera pa svečano predstavo. Iz Budimpešte pojde Mackensen v Sekešfehervar, kjer se udeležil proslav bivšega 10. huzarskega polka, ki se je imenoval po Mackensenu.

Mackensen je bil zadnjič na Madžarskem leta 1918, ko ga je tedanja madžarska vlada internirala. Šele po več tednih je lahko Mackensen odpotoval v Nemčijo. Tedanje ravnanje madžarske vlade je zbudilo po vsem svetu ogromno senzacijo.

Mackensen ostane na Madžarskem štiri dni.

Omejitve za madžarske turiste

Budimpešta, 16. maja. AA. Uradni list objavlja uradno uredbo o izpremembi deviznih predpisov, ki veljajo za madžarske državljane za potovanja v tujino.

S temi predpisi bodo ta potovanja zelo omejena. Uredba znižuje zneske, ki jih smejo madžarski državljani ponesti s seboj v tujino. Zato bo ta uredba ovirala tujsko-prometne sporazume, ki jih je Madžarska sklenila z mnogimi državami.

Dopisnik ameriškega lista izgnan iz Nemčije

Berlin, 16. maja. DNB poroča: Dopisnik »New York Timesa« Julij Balgar je dobil na to, naj zapusti Nemčijo v petih dneh. Balgar, ki je madžarski državljani in židovskega porekla, je opetovano izrazil svoje nerazpoloženje in celo sovražno čuvstva proti novemu režimu v Nemčiji. Podobno neprimerno se je izražal tudi o nekaterih nemških politikih, zaradi česar je morala nemška vlada na ta način intervenirati.

Tudi Ukrajinci žalujejo

Varšava, 16. maja. AA. Iz Lvova poročajo, da so tamošnje ukrajinske organizacije razobesile v znak žalosti na svojih domih zastave na pol droga. Pogrebu maršala Pilsudskega bodo prisostvovali tudi predstavniki parlamentarne ukrajinske skupine.

Poljski izseljenci v Parani

Varšava, 16. maja. AA. Iz Čuritide v Braziliji, poročajo, da je guverner tamošnje države Parana, kjer prebiva veliko število poljskih izseljencev, odredil narodno žalost za pokojnim maršalom Pilsudskim. Vse šole in uradi so zaprti. Prebivalstvu je priporočil, naj ne kupuje vencev, marveč naj se zbrani denar pošlje v Poljsko za spomenik pokojnemu Pilsudskemu.

Papež na potovanju?

Vatikansko mesto, 16. maja (pr.). V tukajšnjih dobro informiranih krogih zatrjujejo, da je po obisku mons. Anastazija Rossija papež obljubil, da se bo osebno udeležil svečane posvetitve nove bazilike v Pompejih. Glede papeževskega obiska v Loreto in Padovi se sicer ne ve še nič gotovega, vendar tukajšnji krogi ne izključujejo možnosti, da se bo papež v kratkem podal vsaj v Padovo, če ne že v Loreto.

Ministri na potu v Ženevo

Budimpešta, 16. maja. Madžarski dopisni urad poroča: Turški zunanji minister Tevfik Ruždi Aras je na potu v Ženevo prenočil v Budimpešti. Včeraj zjutraj je obiskal ministrskega predsednika Gömbösa. Njun razgovor je trajal eno uro. Nato je dr. Tevfik Ruždi Aras obiskal zunanega ministra Kanyo in se z njim delj časa razgovarjal.

Budimpešta, 16. maja. AA. Šef grške delegacije na zasedanju sveta DN g. Maksimos je na vožnji iz Bukarešte prispel prednočnim v Budimpešto. Po poročilih tukajšnjih listov bo ostal g. Maksimos na Madžarskem dan ali dva. V krogih grškega poslanstva izjavljajo, da je g. Maksimos prišel v Budimpešto v popolnoma zasebnih zadevah.

Moskva, 16. maja. AA. Sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov bo krenil 18. t. m. v Ženevo, kjer se bo udeležil sestanka sveta Društva narodov. Litvinov bo spremljal sovjetski poslanik v Parizu Potemkin. Sovjetski delegaciji pri Društvu narodov bo dodeljen tudi sovjetski poslanik v Rimu Stein.

Bolgarija bo proslavila 19. maj

Sofija, 16. maja. b. Tukajšnje časopise pri naša detaljne programe proslave obletnice 19. maja. Kakor znano, je nastopila 19. maja I. I. važna notranje politična sprememba v Bolgariji, ki je imela za posledico razpust političnih strank. Direkcija za obnovo Bolgarije, ki je bila tedaj ustanovljena, pripravlja sedaj za obletnico velika zborovanja po vsej državi, na katerih bodo nastopali govorniki, ki bodo razlagali pomen in zgodovino lanskega državnega prevrata.

Paragvaj—Bolivija

London, 16. maja. Reuter poroča iz Buenos Airesa: Bolivijška vlada je izdala poročilo, da so paragvajske oblasti v Bahiji Negri dale postreliti 60 bolivijskih ujetnikov, češ da so se uprli proti svojemu čuvarju. Z bolivijske strani pristavljajo k temu poročilu, da je to ravnanje posledica sovraštva na paragvajski strani zaradi uspehov bolivijskih čet v Gran-Chacu.

Kratke vesti iz tuiine

Pariz, 16. maja. W. Predsednik republike Lebrun je sprejel v avdienco italijanskega državnega podtajnika v presburoju grofa Ciana, ki se vrača iz Londona. Predsednik ministrskega sveta Flaminio, ki je zdaj že popolnoma okreval, pa je sprejel guvernerja mesta Rima Bottaija, ki prihaja iz Bruslja. Pariška mestna občina je priredila na čast rimskemu guvernerju svečan banket, na katerem je pariški župan poudaril tesne kulturne vezi med Parizom in Rimom, ki so prišle z otvoritvijo italijanske artistske razstave do ponovnega izraza.

Glasgow, 16. maja. W. Tu je bil svečano odprt »Dom Italijanov«.

Rim, 16. maja. W. List »Forze armate« ugotavlja, da je Abesinija izvedla splošno mobilizacijo.

Rim, 16. maja. W. Veliko pozornost je tu vzbudila vest, da je Japonska tajno uvozila v Abesinijo velike množine municije in vojnega materiala.

Riga, 16. maja. W. Latvija je zelo svečano proslavila obletnico, odkar je prevzel državno oblast v roke Karol Ulmanis, ki je, kakor znano, napravil konec socialno-demokratskemu režimu.

Dunaj, 16. maja. W. Tu bo začel zasedati penevropski kongres pod vodstvom grofa Coudenhove-Kalergija. Razpravljal bo med drugim o ustanovitvi posebne gospodarske evropske unije s sedežem na Dunaju. Grof Kalergi je izjavil, da pomenja italijansko-francosko zblizanje velik korak naprej k splošnem evropskemu zblizanju.

Sovjetska vojska

Pariz, 16. maja. AA. Dopisnik pariškega »Information« je poslal svojemu listu iz Moskve tele podatke o vojaški moči Sovjetske zveze. Rusija ima zdaj nad 3000 letal, od teh 40 odstotkov s hitrostjo 350 do 400 km na uro, 30 odstotkov je težkih bombarderjev z dvema, tremi in štirimi motorji, 30 odstotkov pa spada med izvidniška in rezervna letala. Aparate izdelujejo in jih opremljajo z vsem potrebnim v sami Rusiji.

Stalna kopna vojska šteje 980.000 mož. — Težko topničarstvo se ni izpopolnjevalo. Navzlic temu pa ima Sovjetska zveza 5000 tankov raznih kalibrov. Dopisnik pristavlja, da sta morala in izvežbanost ruskih čet odlični.

Tajno skladišče orožja na Dunaju

Dunaj, 16. maja. AA. K poročilu o najdbi tajnega socialističnega skladišča orožja in streliva pristavljajo, da so orožje našli med kanalizacijskimi deli v 12. mestnem okraju pri velikem kompleksu občinskih stanovanj, imenovanem »Neumannshof«. Okrog teh stanovanjskih hiš so se med februarjskim socialističnim ustankom vršili hudobni boji. Med orožjem so bile 3 strojnice in 36 brzostrelnih pušk z nad 5000 strelj ter drugo orožje.

Nova stranka v Grčiji

Atene, 16. maja. AA. Bivši venizelistični prosvetni minister Papandreu je s svojimi političnimi prijatelji ustanovil novo republikansko stranko. V izjavi, ki jo je dal poročevalcem listov, Papandreu poudarja, da je treba napraviti konec s preteklostjo in delati za vrnitev pravnega reda in konsolidacije grške republike. V političnih krogih govore, da se bo stranka Papandreua udeležila volitev v razširjeno narodno skupščino. Stališče drugih opozicijskih strank do volitev še ni točno določeno.

V nekaj vrstah

Iz Koblenza poročajo, da so tamkaj obsodili na pet let zapore nekega katoliškega duhovnika, ker se je v neki svoji pridigi šolski omladini žaljivo izrazil o voditelju nacionalno-socialistične mladine Baldurju v. Schirachu in o načelniku zunanje političnega oddelka nacionalno-socialistične stranke Alfredu Rosenbergu.

Iz Klajpede poročajo, da so predstavniki nemških strank (kmečke, narodne, socialno-demokratske in delavske stranke) sklenili nastopiti pri volitvah dne 29. septembra s skupno volilno listo.

Heimwehr v Avstriji ustanovi posebne letalske oddelke. V posameznih pokrajinah bodo organizirani letalski oddelki z vsem potrebnim. Za poveljnika vsega tega letalstva je imenovan bivši stotnik Brumovski.

Japonska vlada je sklenila poslati v Avstralijo bivšega japonskega poslanika v Washingtonu Dibusija, da vrne obisk avstralskega ministra Alatena. Vse kaže, da ne gre samo za dejanje vljudnosti, marveč da bo japonski poslanik skušal stopiti v stike z avstralsko vlado radi ureditve vprašanj med Avstralijo in Japonsko.

Madžarska brzojavna agencija poroča, da je regent Horthy potrdil ustanovitev madžarskega poslanstva v Moskvi. Za poslanika je imenovan dosednji poslanik v Ankari Arnot. V Ankaro pa pojde šef kabineta zunanega ministra Mariša.

Angleški uvoz je znašal aprila meseca 59.843.805 funtov in je napram aprilu lanskega leta narasel za 351.750 funtov. Izvoz pa je znašal v aprilu 33.009.604 funtov. Napram lanskemu letu v aprilu je narasel za 2.900.934 funtov.

Visoko pokroviteljstvo tur-neje učiteljstva

Beograd, 15. maja.

Dne 15. t. m. je prispel iz Ljubljane Učiteljski pevski zbor sekcije JUU za Dravsko banovino v Beogradu, od kjer je še isti dan dopoldne odpotoval v Bolgarijo. Pokroviteljstvo nad turnejo zbora po Bolgariji sta blagovolila prevzeti bolgarski minister prosvete g. Radev in jugoslovanski poslanik v Sofiji, minister g. Cincur Marković. V času kratkega bivanja na postaji v Beogradu je prišel, da se pozdravi z zborom, višji svetnik ministrstva zunanjih zadev g. Smiljanić. Pevskemu zboru bi se moralo v Beogradu pridružiti za odhod po Bolgariji celotno predsedništvo Jugoslovanskega učiteljskega Udruženja na čelu s predsednikom g. Ivanom Dimnikom, ki pa radi neodložljivih važnih društvenih poslov ni moglo odpotovati z zborom. Oficielni predstavniki JUU bodo stopili v zvezo s predstavništvom bratskega bolgarskega učiteljskega udruženja na povratku pevskega zbora s turneje v Sofiji.

Napredovanja, premestitve in nameščenja

Beograd, 16. maja. b. Napredoval je za viš. svetnika v III. skupini 2. stopnje dr. Fran Rapotec, viš. svetnik uprave pošte in telegrafa v ministrstvu za promet. — Premješeni so v finančni službi: Tevčević Djordje, podpredsednik finančne kontrole, iz glavnega oddelka v Šmarju pri Jelšah v glavni oddelk v Karlovcu, in Ferdinand Troha podpredsednik finančne kontrole iz glavnega oddelka v Karlovcu na glavni oddelk Šmarje pri Jelšah. — Postavljen je za profesorja 8. polož. skupine na državni trgovski šoli v Ljubljani dr. Josip Mihelak, dodaj suplent na istem zavodu.

Jadranska cesta

Najprej bo z 10 milij. popravljena cesta Ljubljana—Kočevje—Brod, v osnovi je pa že tudi avtomobilska cesta, ki nas iz Ljubljane pripelje na Sušak v poldrugi uri

Ko je te dni zborovala Jadranska Straža, je njen predsednik, pomočnik bana g. dr. Pirkmayer izrazil tudi upanje, da bo prav v kratkem zgrajena nova avtomobilska cesta iz Ljubljane na Sušak. Tudi na letošnjem zasedanju banovinskega sveta so se pečali z zvezo Slovenije z morjem, saj je naša banovina te zveze tako potrebna, da nikakor ne smemo več odlagati z železnico in cesto na Sušak. Tehtnost argumentov za potrebo te zveze je bila že tolikokrat obravnavana, da je težko najti še kako novo činjenico v njen prilog. Isti razlogi, ki so govorili za čim prejšnjo oživitvenje železniške zveze Ljubljane s Sušakom, govorijo tudi za cestno zvezo. Prepričali se bomo, da je celo še več razlogov za cesto, kakor za železnico. V sedanjem gospodarskem neugodnem stanju je le težko misliti na zgraditev železniške zveze, ker je gradnja železnice združena s prevelikimi stroški.

Za zgraditev Jadranske ceste govorijo predvsem gospodarska potreba Ljubljane kot komercialnega cestnega in železniškega centra dravske banovine po najkrajši in ekonomsko najracionalnejši zvezi z morjem kot izhodiščem za pomorski izvoz, uvoz in turizmo brez dotika inozemstva in pa tujsko prometni ozirni zlasti v pogledu najkrajše zveze Dravske banovine s Primorjem ali pa tudi Avstrije, Češke in južne Nemčije skozi Dravsko banovino v naše Primorje, torej tako imenovana proga Monakovo—Sušak.

Ti razlogi postanejo razumljivi po predočenju dosedanjih zvez Ljubljane s Sušakom.

Dolžine obeh železniških zvez iz Ljubljane na Sušak znašajo po progi Ljubljana—Zagreb—Karlovac—Sušak 359 km, iz Ljubljane skozi Novo mesto in Karlovac na Sušak pa 330 km. Ta proga je od Bubnjarev do Karlova lokalna zadnje vrste in prava prometna zapreka! Železnica Ljubljana—Trst pa znaša le 145 km in je dvotirna železnica I. reda. Že vzakonska železnica Ljubljana—Kočevje—Vrbovsko—Sušak bo znašala 211 km.

Casovno ni zveza preko Novega mesta na Sušak nič krajša od one preko Zagreba navzlic temu, da je proga krajša. Železniška zveza Ljubljane s Sušakom je, kakor je razvidno iz železniških vozniških redov, izredno slaba in je čas vožnje pri nekaterih vlakih daljši, kakor pri dvakrat večji razdalji Ljubljana—Beograd, čeprav znaša zračna črta Ljubljana—Sušak le 82 km. V najugodnejšem primeru se pripeljemo iz Ljubljane mimo Zagreba na Sušak v 9 in pol urah, a najugodnejši vojni čas iz Ljubljane po doljenjski železnici na Sušak znaša celo 13 ur! Na bodoči železniški progi Ljubljana—Kočevje—Vrbovsko—Sušak bo znašal vojni čas 5 in tri četrt ure, na progi skozi Italijo in St. Peter na Krasi pa znaša le 3 in pol ure ter na progi Ljubljana—Trst le 4 in en četrt ure.

Če torej pogledamo železniške zveze iz inozemstva, je stanje glede voznih časov na Sušak tako neugodno, da rabi tujec za vožnjo iz Monakovega preko Jesenic—Gorice do Trsta in od tam z avtobusom ali vlakom na Reko, kamor dospe že po 16. urah, manj časa kakor preko Ljubljane, kjer rabi za vožnjo okrog 24 ur. Iz tega sledi, da je železniška zveza Ljubljane s Sušakom zelo neugodna in še neugodnejša, kakor zveza skozi Italijo. Šele po zgraditvi železniške proge Kočevje—Vrbovsko in po rekonstrukciji ostale doljenjske proge bo zveza med Ljubljano in Sušakom mnogo ugodnejša od sedanjega, vendar pa komaj enako vredna oni čez St. Peter v Italijo, ki znaša sedaj samo 3 ure in pol.

Sedanje cestne zveze

Enako je s cestnimi zvezami.

Edina cesta, ki se je v glavnem nemoteno poslužuje avtomobilski promet, je državna cesta iz Ljubljane do Novega mesta in dalje preko Metlike do Netretiča pri Karlovcu, od tam dalje pa državna cesta Zagreb—Sušak, ki jo je zgradil Napoleon in jo po svoji soprogi imenoval »Luizina« ali »Luizinska cesta«. Zračna črta Ljubljana—Sušak znaša komaj 82 km, razdalja po cesti Ljubljana—Netretič 116,4 km, do Sušaka pa 243,4 km, torej trikrat več. Zaradi primerjave navajamo, da znaša zračna črta Ljubljana—Trst 72 km, cesta čez Postojno do Trsta pa 105 km, torej niti poldrugikrat več. To znači, da smo pri več ali manj enakih terenskih prilikah še enkrat tako daleč od Sušaka kakor od Trsta. Pri tej ugotovitvi pa nismo upoštevali še drugega važnega dejstva, da je tudi cesta Ljubljana—Trst neprimerno boljša, kakor cesta čez Netretič in Gorskoli Kolar, kar pa igra tudi veliko vlogo glede na porabo časa.

Razdalja Ljubljana—St. Peter—Reka—Sušak znaša po cesti 130 km. Torej skoraj polovico manj od zveze čez Novo mesto—Netretič.

Zaradi prevelike razdalje Ljubljane preko Netretiča s Sušakom in zaradi neugodnosti vožnje skozi tujo državo čez St. Peter in Reko se je del avtomobilskega prometa v sezoni, ko cesta ni zasnežena in ledena, vsmeril po cesti Ljubljana—Kočevje—Delnice—Sušak. Ta cesta je dolga sicer le 154 km in znatno krajša v primeru z 243 km dolgo cesto čez Netretič, vendar zaradi ovinkov, klancev, ožine in slabega gor-

nega ustroja ne odgovarja zahtevam sodobnega avtomobilskega prometa. To znači, da je njena virtualna dolžina skoraj enaka dolžini ceste Ljubljana—Novo mesto—Netretič—Sušak. Zaradi navedenih nedostatkov znaša brzina motornih vozil na cesti čez Kočevje samo 25 do 30 km na uro, kar nikakor ni ekonomična brzina motornih vozil.

Poglejmo, kako se slabo stanje in izpeljava ceste ter druge neugodnosti avtomobilske vožnje na tej cesti izražajo pri primerjavi voznih časov avtobusa med Ljubljano in Sušakom z



Dve varianti najkrajše ceste iz Ljubljane na morje po osnovi tehn. svetnika ing. Antona Matka, ki sta opisani v članku.

dolžino prevožene proge. Avtobus vozi iz Ljubljane na Sušak po voznem redu 6 in pol ure, vendar je pa pri tem času že prekoračena dovoljena brzina avtobusov na ovinkih, v naseljih, na nepreglednih mestih, klancih itd. Pri razdalji 150 km znaša brzina avtobusa samo 25 do 30 km na uro, kar pa ni ekonomično.

Sedanji načrti

Zaboljšanje cestne zveze Ljubljana—Sušak je tehnični oddelek banske uprave doslej pre-

študiral pet različnih variant, pri čemer je pri obstoječih finančnih prilikah pač mogel imeti v mislih zgolj cesto za mešan promet. Pri teh variantah so kolikor mogoče uporabljene že dosedanje ceste, vendar bi bile pa dosedanje ceste razširjene na 7 m in tlakovane, pri tem bi bili pa seveda zavrženi tudi klanci ter odrezani veliki ovinki.

Prva trasa gre po državni cesti iz Ljubljane na Kočevje in na Brod na Kolpi ter na Delnice in Sušak. Merila bi 156 km.

Druga trasa gre po cesti iz Ljubljane v Logatec, na Rakek, Cerknico, Bloško Polico, Prezid, Čabar, Brod na Kolpi, Sušak in meri 180 km.

Tretja trasa gre iz Ljubljane naravnost na Ig, odtod pa na levi strani Krima naravnost na Bloško Polico ter odtod na Stari trg, Prezid—Trstje—Gerovo—Kamenjak in na Sušak. Ta cesta bi bila dolga 118 km.

Četrta trasa je kombinacija 2. in 3. variante ter gre iz Ljubljane v Logatec—Rakek—Cerknico—Prezid—Gerovo—Kamenjak in na Sušak ter je dolga 136 km.

Peta trasa gre iz Ljubljane po sedanji cesti čez Turjak v Vel. Lašče, nato pa zapadno od Sodražice v Travnik in na Kozji vrh ter zapadno od Čabra v Parg in dalje na Gerovo, Kamenjak in Sušak ter bi bila dolga 114 km.

Oglejmo si le dve varianti, ki sta najkrajši in gresta iz Ljubljane naravnost proti jugu na Sušak, in sicer med 32° 20' in 32° 10' vzhodno od Ferra. Obe varianti porabita čim več smeri dosedanjih cest, namreč deloma državno cesto Ljubljana—Kočevje, oziroma banovinsko cesto Cerknica—Prezid—Čabar—Trstje—Gerovo, v Savski banovini pa Lujzinsko cesto. Sedanje ceste so vzete seveda le za smernice, ker bo njih linijo treba povsod korigirati, odpraviti ostre loke in klance ter linijo čim bolj zravnavati.

Glavna varianta Ljubljana—Vel. Lašče

Glavna varianta teče od Ljubljane po državni Dolenjski cesti čez Turjak do Vel. Lašče (32 km), seveda s popolno korekturo ceste v Škofljici s prehodom čez železnico in z zravnavanjem trase. Nadalje so odpravljene serpentine v Pijavi Gorici in ostali ostri zavoji čez Turjak do Vel. Lašče. Od Vel. Lašče dalje se nova cesta drži smeri dosedanjih banovinskih cest in prekorači dolino Bistrice 1 km zapadno od Sodražice. Nato teča trasa po sedanji banovinski cesti Sodražica—Hrib, kjer zapusti cesto proti Dragi in gre naravnost proti jugu po banovinski cesti na Kozji vrh, kjer se priključi banovinski cesti Lož—Čabar. Po njej pelje cesta do Parga, odtod po planjavi okrog 850 m visoko nad morjem nad Čabrom, ki ostane v dolini v višini 323 m nad morjem. Cesta teče po planjavi naravnost proti jugu po sedanji banovinski cesti do Gerovega, odtod pa krene na jugozapad po popolnoma novi trasi proti 1243 m visokemu sedlu med Snežnikom (1506 m) in najvišjim vrhom Gorskega kotarja Risnjakom (1528 m). Cesta tu varuje proti zapadu Snežnik. Ta snežnik v Gorskem kotarju je sosed Risnjaka in ga moramo ločiti od 1688 m visokega notranjskega Snežnika.

S tega sedla vidimo na skici začitani dve varianti. Po prvi varianti gre cesta s sedla dalje proti jugozahodu na Kamenjak, kjer se združi z Lujzinsko cesto. Druga varianta pa gre naravnost proti jugu do Jelenja tako, da že kake 4 km pred Kamenjakom pride na Lujziniano. V Jelenju pridemo tudi na cesto, ki vodi naravnost v Bakar in dalje po Hrvaškem primorju. S to varianto bi torej Ljubljana dobila tudi najboljšo zvezo z ostalimi kraji Hrvaškega primor-

ja! Če bi se poslužili smeri Gerovo—Mrzla vodica, bi šli s smerjo spet proti vzhodu in s tem podaljšali cesto, obenem jo pa tudi poslabšali, ker bi morali z Mrzle Vodice do Jelenja premagati nešteto ovinkov in 110 m višinske razlike. Nova cesta bi torej tekla s 1243 m visokega sedla med Snežnikom in Risnjakom s padcem 5‰ na Luiziano pri Jelenju. Od Jelenja dalje bi šli po Lujzinski cesti, kjer bi bilo potrebno odpraviti serpentine pri Kamenjaku in bi po 17 km prišli na Sušak.

Opisana trasa bi s 7 m širokim makadamskim cestiščem veljala od Ljubljane do Jelenja 34 milijonov 300.000 Din. Že po taki, lepo vzdrževani cesti bi bil mogoč avtomobilski promet, vendar pa računamo, da bo ta cesta tlakovana, kar bi cesto podražilo za 500 do 700.000 Din na vsak kilometer, pri tem pa moramo priračunati tudi še tlakovanje 17 km dolge Lujzinske ceste do Sušaka. Vsaka trasa torej, ki bi bila daljša, bi bila za vsak kilometer tudi nad pol milijona dražja samo zaradi tlakovanja. Tako bi n. pr. cesta Kočevje—Delnice—Sušak, ki je dolga 156 km, samo zaradi tlakovanja veljala okrog 15 milijonov več in bi tako imeli dražjo in tudi daljšo cesto, kar znatno podraži tudi vzdrževanje.

Po kalkulacijah cestnega prometa z avtobusi bi se višji investicijski izdatki, ker jo je treba izpeljati skoraj popolnoma na novo, izravnavali v narodnem gospodarstvu že v 7 do 8 letih, ker bi avtomobilisti toliko prihranili pri gorivu, pnevmatikah in vzdrževanju avtomobilov. Tako bi se torej nova cesta že v 7 do 8 letih sama plačala s prihranki pri izdatkih, ki sedaj gre skoraj ves denar zanje v inozemstvo.

Zasnova ceste čez Ig

Druga trasa na naši skici čez Ig je dolga 118 km in bi veljala brez tlakovanja 42 milijonov dinarjev. Ta bi šla iz Ljubljane po lžanski cesti na Ig, odtod pa po pobočju Krima mimo naselja Škrlja in Krvave peči čez Bloke na Bloško Polico. Vsa ta cesta bi bila od Iga dalje popolnoma nova. Na Bloški polici bi cesta prišla na banovinsko cesto Rakek—Prezid in šla po njej na Prezid in Kozji vrh, kjer se strne s prej opisano traso. Slaba stran te ceste je ta, da je treba napraviti 42 km nove ceste.

Stara cesta od Prezida na Brod je skoraj neuporabljiva za novo cesto, ker leži prenizko glede na 698 m višine Delnic in na 835 m višine Parga, med tem ko Brod leži 243 m nad Kolpo. Struga Kolpe je tako zajedena v ozko in globoko solesko, da bi korektura požrle ogromne vsote, razen tega je pa tudi daljša za 47 km. Cesta bi morala premagati 455 m višinske razlike! Kar se Lujzinske ceste tiče, je sicer široka, a je nemoderno izpeljana in ima do Sušaka še polno ovinkov ter je prav dobra za promet za vprego, nikakor pa ne za nagli avtomobilski promet.

Po opisani novi cesti bi z avtobusom prišli iz Ljubljane na Sušak največ v treh urah, ko sedaj rabimo 6 in tri četrt ure, z avtobusom bi bili pa v Primorje že v poldrugi uri, saj po taki avtomobilski cesti lahko vozimo z brzo 80 km na uro. Ne samo osebni, temveč tudi tovorni promet bi se silno povečal, saj po taki cesti lahko tovorni avtomobil pelje pravi vlak s 5 privešenimi vozovi. Izvažali bi predvsem les in v Ljubljani ter na Sušaku bi morali napraviti prave kolodvore. Ribe bi postale ljudska hrana, mi bi pa pošiljali k morju razne svoje pridelke, zlasti pa zelenjavo. Odprli bi se smučarski tereni okrog Risnjaka v Gorskem kotarju in tuji bi iz Dalmacije pričeli prihajati k nam skozi kraje, kjer se sprehajajo še medvedje. Vozili bi se skozi prvi nacionalni park in najbolj romantične kraje, da bi lepota naših krajev še bolj zaslovela po svetu.

Iz gornjih podatkov moremo torej posneti, da bi bila ne samo iz ozirov na zvezo Ljubljane z morjem, nego tudi iz drugih razlogov najprilnejša speljave čim krajše ceste izključno za avtomobilski promet od Ljubljane do Sušaka. Ker pa je treba do uresničenja te zamišljene zboljšati obstoječo najkrajšo zvezo, se je ministrstvo za gradbo odločilo, da se za sedaj s stroški 10.000.000 Din pred vsem popravi cesta Ljubljana—Kočevje—Brod.

Akademski pevski zbor v Beogradu

Beograd, 16. maja. b. Sinoči je priredil akademski pevski zbor iz Ljubljane v dvorani Kolarčeve univerze koncert naše narodne pesmi. Prostrana dvorana je bila do celja razprodana. Beograjski Slovenci so se udeležili koncerta polnoštevilno, za kar so poskrbeli tukajšnja slovenska prosvetna društva »Edinost«, »Cankar« in »Prosveta«. Koncert pa so posetili v velikem številu tudi drugi Beograjčani, ki so deloma že poznali ta naš odlični zbor izza njegovega zadnjega nastopa pred štirimi leti, ko so se slovenski akademiki privikali predstavili s svojim zborom beograjskemu občinstvu. Med odličnimi zastopniki in udeleženci smo opazili g. ministra socialne politike in narodnega zdravlja g. dr. Marušiča, prosvetnega ministra Stefana Čirčiča, bivšega admirala Prico, šefa Centralnega presbiroja v p. Frana Šmodeja in člana glavne kontrole dr. Šmida, zastopnike diplomatskega zbora, direktorja Glasbene šole prof. Schwarza in druge. Vsi beograjski dnevniki so poslali na koncert svoje posebne poročevalce. Čim se je akademski pevski zbor pojavil na odru s svojim dirigentom Francetom Maroltom, mu je priredilo občinstvo pri-

srčne ovacije, nato pa v največji tišini poslušalo izvajanje zbora. Slovenska narodna pesem je užgala in osvojila vsa srca. Občinstvo je zboru navdušeno ploskalo in akklamiralo zlasti dirigenta in skladatelja krasnih skladb: »Pojdem v ruto«, »Ribniška«, »Drumelca«, »Vojaška« in »Visoki rej«. Zlasti je navdušila »Vojaška«, ki jo je zbor na željo občinstva moral na koncu koncerta ponoviti. Veliko priznanja je žel za svoje krasne kompozicije g. prof. Matija Tome, ki je koncertu tudi osebno prisostvoval. Njegov »Kralj Matjaž« je bil ena najlepših točk na programu. V pesmih »Pojdem v ruto« in »Lepa Vida« je pela solo članica beograjske opere in ljubljenska beograjske publike naša Tončka Mezetova, ki jo je občinstvo nagradilo s burnim aplavzom.

Akad. pevski zbor je z večerajšnjim koncertom ponovno osvojil srca Beograjčanov in dokumentiral, da mu gre prvo mesto med našimi pevskimi zbori. Akad. pevski zbor odputuje danes na Oplenac, kjer se pokloni blagopokojnemu kralju ter mu zapoje slovesni rekviem. Jutri si bodo akademiki ogledali kraljev grad na Dedinju, pojutrišnjem pa prisostvovali posvetitvi zastav beograjskih akademikov.

Dnevni dogodki

× **Nova gimnazija Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.** V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kr. namestništva in na predlog prosvetnega ministra se bo I. klasična gimnazija v Zagrebu proglasila za državno prvo klasično gimnazijo viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Zagrebu.

× **Imenovanje pri tobačni tovarni v Ljubljani:** za višje nadzornike v 5. skupini Franc Aleš in Janko Babnik, višja monopolna nadzornika v 6. skupini; za višje monopolne nadzornike v 6. skupini Hugo Beltram, P. Vizjak, Pavle Lindner, Viktor Logar, Bernard Lojke in Anton Petrovič, monopolni nadzorniki v 7. skupini.

× **Odlikovanje bivšega predsednika Ljubljanske borze g. I. Jelačina.** V zastopstvu borzne uprave sta borzni predsednik g. dr. Ivan Slokar in borzni tajnik g. Jože Kovač 14. t. m. izročila bivšemu dolgoletnemu predsedniku Ljubljanske borze za blago in vrednote g. Ivanu Jelačinu krasno diplomu v priznanje njegovih zaslug za razvoj naše borzne ustanove, zlasti za pridobitev devizne in valutne koncesije. Portret-diploma, umetniško dovršeno delo našega renomiranega slikarskega mojstra g. Božidarja Jaka, je razstavljena v izložbenem oknu tvrde M. Tičar v Šelenburgovi ulici.

Malinovec

iz slovečih gorjanskih malin, zajamčeno naraven, odlične kvalitete, priporočljiv zlasti deci in bolnikom, nudi najceneje v posodah od 5 kg dalje domača parna destilacija

A. ROJEC, Stična

× **Nacionalna ura.** V četrtek predavanje ministrstva za kmetijstvo, v petek predava Ozebr Nedeljković: Fruška gora in Sremski Karlovi v sliki preteklosti.

× **»Službeni list«** prinaša v svojem 39. kosu z dne 15. t. m. razglas o proračunu mestne občine Ljubljanske za leto 1935-36. s finančno uredbo o pobiranju občinskih davščin, taks in doklad ter objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin v občinah Celje-okolica, Cerkljica, Dol, Homec, Kočevska reka, Kostanjevica, Mirna, Ribnica-okolica, Rudnik in Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V »Prilogi« je razglas banske uprave o izpremembi pravil registrirane pomožne blagajne »Ljudske Samopomoči« v Mariboru ter Slovenske banke d. d. v Ljubljani, več občinskih in sodnih razglasov in oklicev, razglas sreskega načelstva v Mariboru levi breg o zmanjševalni dražbi za redno dobavo gramoza na državni cesti št. 50 in več drugih manj važnih objav.

Vabimo Vas k nakupu

v najcenejši oblačilnici

A. PRESKER

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14

× **Fotografije-amaterje,** ki bodo fotografirali ob priliki prireditve Sokola I. na Taboru dne 18. in 19. maja različne prizore (sprejem Čehov, izročitev prapora, povorko itd.) prosimo, da odstopijo proti povrnitvi dejanskih stroškov po eno kopijo najbolj uspešnih slik društvu Sokol I. Ljubljana-Tabor. Slike naj oddajo v društveni pisarni na Taboru ob uradnih urah med 18. in 20. uro. Zdravo! Uprava Sokola I.

× **Popust pri voznini cementa.** Z odlokom prometnega ministra je dovoljen popust pri prevozu cementa od Podsuseda-tovarna do Zagreba glavni kolodvor in Zagreb-Sava. Voznina se bo plačala za 10.000 kg po 2 Din od 100 kg. Popust velja pod pogojem, da izkoriščevalci tega popusta prevažajo pošiljke cementa izključno po državnih železnicah.

× **Neverjetna smola.** Neki mladenič v Zagrebu je vlomil te dni v poslopje »Hrvatskega Radiša« in je že nabral nekaj hlač, srjač in drugih stvari, da jih odnese. Predno pa je odšel, je iztaknil še v nekem kotu 5 steklenic dobrega, močnega vina. Odprl je 3 steklenice in iz vsake nekaj odpil. Vino pa ga je tako prevzelo, da je v sobi zaspal. Spečega je našel neki uslužbenec, ki je komaj 17letnega fanta izročil policiji.

Halo! Dancing
„Nebočičnik“

Od 16. maja dnevno artistični program
Vstopnina prosta, cene običajne

Uprava

× **Prijatelj zabodel prijatelja zaradi očitka dolga.** V Martinski vasi pri Sisku sta se te dni spopadla dva nekdanja dobra prijatelja, kmet Tomo Mrakić in kmet Jakov Huljenič. Mrakić je Huljeniču večkrat posojal denar, a Huljenič je svoje dolge vedno redno vračal. Samo svojega zadnjega dolga še ni plačal. Ko pa sta se oba prijatelja te dni znašla v neki gostilni, je Mrakić Huljeniču očital, da mu je še nekaj dolžan. To je pa Huljenič tako raztogotilo, da je Mrakića sunil z nožem večkrat v trebuh, tako da bo težko okrevalec.

× **Novo veliko posojilo** v znesku 7 milijonov dinarjev je dovolila Drž. hipotekarna banka največjemu lesnemu podjetju v državi »Šipad«-u, tako da dolguje »Šipad« sedaj banki skupno 12 milijonov. S tem denarjem bo »Šipad« obnovil nekaj lesnih industrij v pasivnih krajih.

× **Tudi v Sisku čutijo krizo.** Iz Siska se bo izselilo te dni 19 rodbin zaradi brezposelnosti. Tvornice v Sisku so namreč močno skrbile svoje obrate, nekaj jih je pa delo sploh ustavilo. Brezposelne ljudi pa, ki nimajo v Sisku domovinske pravice, da policija iz mesta izgnala.

× **Za zgradbo ceste** od Sarajeva do kopališča Ilidže je vlada dovolila 10 milijonski kredit iz milijardnega investicijskega posojila.

× **Za našega delegata** v mednarodni komisiji za kazensko pravo v Bernu je imenovan kot naslednik pok. dr. Dušana Subotića g. profesor kazenskega prava na vseučilišču v Beogradu Toma Živanović.

× **Obilak se je utrgal** nad Kosovsko Mitrovico in okolico. Vsi potoki so silno narastli in voda je odnesla več mostov.

× **Ogromno škodo** je napravila toča v baranjski občini Zagodnjak blizu Novega Sada. V nedeljo zvečer je padala tam toča debela kot golobja jajca in uničila še to, kar ni že prej uničil mraz.

× **Bencin se je vnel** te dni v rafineriji petroleja »Standard« v Bos. Brodu. Vsled eksplozije se je vnela obleka delavcu Salihu Samendriću, ki je dobil sicer težke opekline, a so ga le še rešili.

Ljubljana

Nočno službo imajo v četrtek lekarne: Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Komotar, Vič, Tržaška cesta 12.

* **Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske** ima drevi ob 20. uri važno skupno vajo in seštanek vsega zbora.

* **Prihod češkoslovaške sokolske dece v Ljubljano.** Uprava Sokola I. Tabor je prejela davi obvestilo Sokola Kraljevi Vinogradi, da pride sokolska deca 31 po številu in 8 spremeljencev v Ljubljano v petek, dne 17. t. m. s praškim brzovlakom ob 17. uri. Deca ima seboj svoj lasten prapor in novi prapor, ki ga podari deci Sokola I. Jutri zjutraj odpotuje deci nasproti v Maribor župni tajnik br. Stane Flegar, ki bo ukrenil vse potrebno glede prevoza od državne meje v Ljubljano. Mariborsko Sokolstvo pripravlja milim gostom svečan sprejem. Ljubljansko občinstvo vljudo prosimo, da pohiti jutri popoldne na kolodvor pozdraviti najmlajše sokolske goste in prinese s seboj cvetje. Češkoslovaški deci naš bratski in iskren sokolski pozdrav: Zdravo! Na zdar!

* **Tri Beethovne sonate** so na sporedu VI. intimnega koncerta Glasbene Matice ljubljanske. Čelist Bogomir Leskovic nam bo zaigral dve sonati za čelo in klavir, pianist Marijan Lipovšek pa eno sonato za klavir-solo, hkrati bo pa spremljal tudi čelista Leskovic na klavirju. Intimni koncert bo v petek dne 17. t. m. ob 20. uri v Hubadovi pevski dvorani. Sedeži po 10, stojišča po 5 Din v Matični knjižarni.

* **Nepozaben je ostal užitek,** ki smo ga imeli ob priliki koncerta bolgarskega moškega zbora »Rodina« sredi meseca marca t. l. Prav tak užitek se nam obeta na koncertu najboljšega bolgarskega mešanega zbora, ki bo v torek dne 21. t. m. ob 20. uri v Unionski dvorani. Ta večer koncertira narodni zbor pri katedrali sv. Trojice v Ruse. Zbor je v svoji domovini na najboljšem glasu ter nam bo dovršeno podal predvsem bolgarsko in rusko narodno pesem. Sedeži od 40 Din navzdol so v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

Avtomobilisti, pozor!

Najboljši bencin in avtoolje
dobite pri

Motoroil

MARIBOR, Kralja Petra trg 4

* **Akademija Sokola I. Tabor,** ki bo v soboto ob 20. v dvorani Sokolskega doma, bo nudila vsem posebnikom izreden užitek. Nastopili bodo člani, članice in oba naraščaja s posebnimi točkami, ki jih je sestavil vadiateljski zbor. V nedeljo popoldne ob pol 16, pa bo mladinska akademija, pri kateri bo nastopila s petimi točkami tudi deca Sokola Kraljevi Vinogradi iz Prage. Opozorjamo na obe akademiji vse sokolsko članstvo in cenjeno občinstvo, da v čim večjem številu poseti akademiji. Vstopnice se dobe v pisarni Sokola I. na Taboru (vhod iz Vrhovčeve ulice).

* **Današnji občni zbor »Ljubljanskega Zvonika«** je preložen na prihodnji teden. Dan in uro pravočasno javimo. — Odbor.

* **Podmladek Jadranske Straže na I. drž. realni gimnaziji** priredi v nedeljo 19. maja ob 16. pod pokroviteljstvom pomočnika bana g. dr. Otmarja Pirkmajerja akademijo v dvorani Kazine. Čisti dobitek je namenjen za dom kralja Aleksandra ob Jadranskem morju in v korist izletniškega fonda. Bogat spored, po sporedu ples.

* **Dražba premičnin iz imovine Fr. Krapeža v »Zvezdi«** je vzbudila tako malo zanimanja, da gredo mnogi predmeti za tretjino cenilne vrednosti v denar. Ker je med premičninami tudi več umetnin, zlasti umetniških slik naših umetnikov, ki so ocenjene jako nizko, je čudno, da se ljubitelji ne poznajo zanje. Kolikor nam je znano, traja dražba še v četrtek in petek.

* **Mestni socialno-politični urad** bo dne 18. maja in 20. maja 1935 za stranke zaprt radi snajenja uradnih prostorov. Izvzeti so le nedeležljivi primeri.

Celje

■ **Sokolsko društvo v Celju** priredi v nedeljo 19. t. m. popoldne pešizlet k svoji četi v Ljubeno, kjer bo ob 15. javni telovadni nastop. Odhod izpred telovadnice ob 13. Udeležba naj bo čimvečja v kroju.

■ **Cvetlični dan državne krajevne zaštite dece in mladine v Celju** bo v soboto 18. t. m. Prijatelji uboge mladine naj ne odklanjajo cvetlice, ki se bodo prodajale po mestu in okolici v prid ubogi deci, temveč prosimo blagohotnega razumevanja in ljubeznive naklonjenosti.

■ **Društvo hišnih posestnikov za Celje in okolico** ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 18. maja ob 1/220. v hotelu »Pošta«. Člani se vabijo k polnoštevilni udeležbi.

■ **Živahno je te dni** po mestnih ulicah ko prihajajo vojaški novinci od vseh strani. Hvalvredno je omeniti, da se letos obnašajo vojaški novinci napram prejšnjim letom zelo dostojno.

■ **Novo mostišče** so zgradili na brvi čez Vojglajno za kolodvorom. Zadnje dni so izvršili še plesarska dela. Mostišče je zgradil stavbni podjetnik g. Vinko Kukovec iz Lave.

■ **Dijaški kuhinji v Celju** so darovali stanovaleci v hiši Pokojninskega zavoda v Celju namesto cvetja na krsto pokojnega visokošolskega Svetozarja Likarja Din 275.—.

■ **Poročila sta se** v sredo 15. t. m. g. Zore Ivan, fotograf pri trvdki Pelikan v Celju in gđna. Blanka Stermecky, zasebnica iz Celja. Mladem paru obilo sreče!

■ **Brezobzirnost avtomobilistov.** Dogaja se, da dirjajo nekateri avtomobilisti kakor blazni po mestnih ulicah. Tak brezobzirnež je vozil te dni skozi blatno Aškerčovo ulico in temeljito poškropil z blatom pasante. Policijo bi prosili, da posveča takim slučajem več pažnje.

■ **Poroča.** V Sladki gori pri Šmarju pri Jelšah sta se poročila v torek g. Anton Cvahte sin davčnega upravitelja v p. g. Cvahteja iz Celja in gđna. Jelka Zorko, uradnica javne bolnice v Celju, hčerka pis. ravnatelja g. Zorka na okrožnem sodišču v Celju. Čestitamo!

■ **Mestno gledališče v Celju.** 21. t. m. gostuje ljubljanska drama z Nušičevo komedijo »Žalujoci ostali«.

■ **Slovensko obrtno društvo v Celju** ima svoj občni zbor v petek, dne 27. maja ob 7. uri zvečer v dvorani obrtnega doma z običajnim dnevnim redom.

■ **Pedagoški krožek učiteljstva in staršev** se sestane v petek, 17. maja ob 16. uri v mestni šoli. Razpravljalo se bo o resnici, laži in kazni.

■ **Mestno poglavarstvo v Celju** poziva vse rezervne, upokojene oficirje in vojaške uradnike, kakor tudi one v ostavki, ki se še do sedaj niso prijavili pri njem, da to store najkasneje do vključno 22. t. m., ker bi jih sicer zadel kazen. Tudi vsako spremembo bivališča je treba javiti.

■ **Nesreča voznika.** V torek okrog 10.50 dopoldne se je peljal posestnik Martin Lednik iz Lokrova pri Celju z dvovprežnim vozom na prodišče na Bregu ob Savinji po gramoz. Ko je bil voz pod železniškim mostom, je pripeljal vlak. Konja sta se splašila in voz obrnila. Pri tem je padel Lednik z voza, konja sta ga pohodila in ga znatno poškodovala po glavi in ostalem telesu. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

■ **Nesreča pri regulaciji Savinje.** 28letnega delavca Franca Plavotška iz okolice Vojnika je te dni pri delu na regulaciji Savinje v Tremerju zasulo in mu zlomilo levo nogo. Zdravi se v celjski bolnici.

■ **Tatvina in najdba kolesa.** V torek ob 11. dop. je nekdo ukradel delavcu Mirku Fajsu iz Nove vasi izpred poštnega poslopja 800 Din vredno črno pleskano kolo znamke »The-Standard«, tovarniška številka 403068, evidenčna številka 2-11590-3. — V sredo dopoldne so našli v Obrtnem domu v Vodnikovih ulici okrog 800 Din vredno rdeče pleskano dirkalno kolo s tov. številko 32.666, a brez znamke in evidenčne številke. Kolo je shranjeno na policiji.

Maribor

△ **Mariborski naročniki!** Ko vas obišče naš inkasant, zahtevajte pri vseh plačilih potrdilo mariborske uprave. Če pa naročnine ne morete plačati sedaj, povejte to inkasantu, da se vam list dostavlja še v naprej. Boste pa plačali prihodnji mesec skupno!

△ **Sprejem v banovinsko vinarsko in sadjarsko šolo.** Na banovinskih vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se prične novo šolsko leto 16. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 58 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov, ki stanujejo izven zavoda. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25.— do največ 300 Din. — Prošnje za sprejem (kolek 5 Din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; spričevalo o ravnosti pri onih spričilih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko stipendijo ali stipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti še premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Taki prosilci naj zaprosijo istočasno za odgovarjajočo stipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

△ **Popis prebivalstva.** V svrhu poprave svojih članskih seznamov, seznamov stalno v Mariboru stanujočih prebivalcev in drugih seznamov, ki jih po zakonih mora voditi, bo mestna občina mariborska v času od 20. do 30. maja t. l. popisala svoje prebivalce. Popisani bodo vsi civilni prebivalci in častniki ter podčastniki redne vojske, ki bodo v četrtek dne 23. maja o polnoči stalno bivali v Mariboru. Pri popisu se bodo popisovale družine. — Posebni organi mestne občine bodo od ponedeljka, dne 20. t. m. naprej razdeljevali po hišah in stanovanjih posebne popisnice. Popisnice bodo izpolnili družinski poglavarji v državnem jeziku in čitljivo po posebnih navodilih, ki bodo natiskana na popisnicah. Od 23. maja naprej bodo popisovale izpolnjene popisnice zbirali in kontrolirali vpisane odgovore, oziroma sami vpisovali manjkajoče podatke. — Mestno poglavarstvo prosi prebivalstvo, da popisovalce pri njihovem poslu v vsakem oziru podpira.

△ **Večer primorske matere.** Ženski krožek »Nanosa« priredi v soboto, 18. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Nar. doma večer, posvečen primorski materi. Na večer z lepim programom je vabljen pred vsem mariborsko ženstvo!

△ **Sport.** V nadaljevanju podveznega nogometnega prvenstva, se srečata v nedeljo, 19. t. m. na igrišču v Ljudskem vrtu ISSK Maribor in SK Celje.

△ **Zaščitite drevesca!** Ob novi promenadi na Aleksandrovi cesti stoje letos zasajeni topoli, ki pa niso zavarovani s potrebnim obodom. Kot že marsikje drugod, se utegne pripetiti, da se bodo nočni rogovileži v svoji objestnosti spravili tudi na te topole in jih polomili.

△ **Sumljiv kolesar.** Policija je zaplenila kolo 28letnemu delavcu Enriku B., kermi mogel dokazati, kje ga je dobil. Spočetka je trdil, da ga je kupil na Jesenicah, potem pa je povedal, da ga je našel v grmovju nekje v okolici Gorice in se potem z njim pripeljal v Jugoslavijo, Kolo je znamke »Wolsit« in dobro ohranjeno. Enrika in kolo so obdržali na policiji.

△ **Upriporitev okoliškega odra.** V soboto, 18. t. m. ob 20. uri upripori Sokol v Studencih v svojem domu Remčovo tragedijo »Magda«. Upriporitev pripravlja br. Franjo Žizek.

△ **Izlet v Sv. Lenart.** V nedeljo, 19. maja priredi mariborska podružnica Narodno strokovne zveze z avtobusi izlet k Sv. Lenartu v Slov. goricah. Dramski odsek podružnice bo v tamkajšnjem sokolskem domu upriporil veseloigro »Peg, srček moj«. Prijave za izlet sprejema podružnica USZ v Sodni ulici 9/III.

△ **Za Kelnaričev nagrobni kamen,** ki ga namerava postaviti tukajšnja podružnica Nar. strokovne zveze, je delavstvo nabralo naslednje zneske: v tekstilni tovarni Břen 147 Din, v opekarni Derwuschek v Košakih 277 Din, v tovarni čokolade »Mirim« 93:50 Din, v mestni plinarni 51 Din. — Uradništvo tekstilne tovarne Thoma pa je nabralo 136 Din. — Posnemajte! Prispevke je nasloviti na Narodno strokovno zvezo v Mariboru, Sodna ul. 9/III.

△ **Veseloigra »Trafika«** je izvrstno delo tega žanra ter jo vprizarjajo v novem času po vseh večjih odrih. Je svojevrstno delo, ki iz sodobnosti zajeto prav duhovito in spretno pisano vsebino učinkuje ter zabava. Mariborskemu občinstvu je veseloigra znana z zvočnega traka, kjer je igrala veliko vlogo trafikanke, vdove po generalu, tudi v Mariboru izza svojih gostovanj popularna dunajska komičarka, slavna Hansi Niese. Pri nas igra to vlogo Štefa Dragutinovičeva. Ostale glavne vloge pa igrajo: Kraljeva, Starčeva, Nakrst, J. Kovič in Grom. — Premiera te veseloigre bo v soboto, 18. t. m., ponovitev pa v nedeljo zvečer. Obe predstavi bosta za pokojninski sklad gledaliških igralcev.

△ **Kino Union.** Repriža razkošne Straussove opere »Zadnji valček« s Camilo Horn, Svetoslavom Petrovičem in Tiborjem v. Halmayem.

△ **Repertoar Narodnega gledališča** v soboto 18. t. m. »Trafika«, premiera. V nedeljo 19. t. m. »Trafika«, repriža.

△ **Obrtna razstava.** Združenje krojačev v Mariboru obvešča vse svoje članstvo in vse pomožno osebo krojaške in šiviljske stroke, da bo o priliki mariborskega tedna velika obrtna razstava. Vsi zainteresirani, mojstri in mojstrinje, pomočniki in vajenci, se vabijo, da čimprej sporočijo svojo udeležbo pri razstavi in kaj nameravajo razstaviti, pisarni združenja na Slomškovem trgu 14.

△ **Okradena služkinja.** Služkinji Tereziji Logarškovici je neznan tat ukradel iz njene sobice v gostilni Šafarič v Splavarski ulici pleteno košaro, v kateri je imela razno obleko, poleg tega pa še 700 Din gotovine.

△ **Ukradeno kolo.** Uradniku Janku Rotmanu je neznan storilec odpedal iz veže v Jurčičevi ulici kolo znamke »Orkan«, evid. številka 9670, vredno 1600 Din.

Mokronog

Zborovanje krškega učiteljskega društva. V soboto 11. t. m. je sresko učiteljsko društvo Krško zborovalo v osnovni šoli v Mokronogu. Zbor je vodil predsednik tolv. Ivo Pečnik, šol. upravitelj iz Radeč. Med dopisi, ki jih je prečital tovariš predsednik, je bila najvažnejša okrožnica za učiteljsko bolniško blagajno. To ustanovo je učiteljsko zavrnilo. Tov. Franjo Čuk, učitelj v Radečah je predaval o »Jadranskem vprašanju«. S svojim vzorno sestavljenim referatom je nanizal kup perečih vprašanj; posreduje v zgodovinska dejstva je dokazal našo upravičenost do posesti solčne Dalmacije in sploh vsega Jadrana. Pozval je učiteljsvo, da pristopi v čim večjem številu k »Jadranski Strazi« in vzgaja mladino v ljubezni do našega Jadrana. Predavatelj je bil nagrajen za svoja izvajanja z burnim aplavzom. — Tov. Vanjič iz Krškega je podal nadvse zanimivo sliko našega združnega življenja. Tov. nadzornik Hrovat pa je toplo priporočal učiteljsv vstop v učiteljske združne organizacije, na kar je predsednik društva tov. Pečnik zaključil učiteljski zbor.

Trbovlje

Karambol, ki ni bil karambol. Na našo notico o karambolu v Trbovljah z dne 15. t. m. nam sporoča g. Kačnik, da je njegov avtobus stal pri pošti 1. Ko je oddal pošto za Trbovlje II in hotel nadaljevati vožnjo, se je premaknil za kaka dva metra, ko ga je prehitel Arzenškov avtobus in zadel z lestvico v njegov prvi desni blatnik. Po zahtevu g. Kačnika se je to zgodilo zato, ker je Arzenškov avtobus zavozil na levo stran ceste mesto na desno. Ako bi bil Arzenškov avtobus pravilno vozil, bi g. Kačnik, kakor nam zatrjuje, s svojim avtobusom lahko brez te male vmesne nezgode nadaljeval vožnjo. Ker nečemo nikomur delati krivice, lojalno popravljamo s temi svoje prvotno poročilo.

Tombola. V nedeljo priredi prostovoljna gasilska četa Trbovlje — rudnik tombolo z bogatimi dobitki. Čisti dobiček tombole je namenjen nabavi novega rešilnega avta. Pričetek ob 2. uri popoldne.

Poličane

Podoknica. V soboto je bila po šestih v Studenicih pri Poličanah spet birma. Prvič je tokrat birmoval škof g. dr. Tomažič. Popularnemu nadpastirju sta združena pevska zbora (pevski zbor Sokola iz Poličan in studenjski pevski zbor) pod vodstvom pe-
vovodje šol. upravitelja Janka Živka priredila na predvečer birme podoknico in zapela njemu na čast nekaj narodnih pesmi, kar je g. škofa nadvse razveselilo.

Krško

Lahkomišljena neposlušnost ga je pogubila. Fantje, ki odhajajo k vojakom, so že od nekdaj razposajeni, kakor da se hočejo ta dan še prav posebej navržiti svobode, ki jim jo nato za daljšo dobo odvzame vojaška disciplina. Dne 15. maja letošnjega leta ob pol 11. so je vozil rekrut Sevnšek Alojzij, rojen 1. 1912 iz občine Cerklje, srez Krški, da nastopi vojaški rok. V fantovski razigranosti je mladenič zlezal na streho vlaka. Pri vasi Tremerje, kraj čuvajnice št. 525 blizu Celja pa je na strehi izgubil ravnotežje in je padel tako nesrečno raz vlak, da se je smrtno nevarno poškodoval. Ponesrečenca so z rešilnim avtomobilom sicer takoj prepeljali v vojaško ambulanto v vojašnici kralja Aleksandra in od-
tod v celjsko bolnico, vendar je mladenič nezavesten in se bori s smrtjo.

Zalostni slučaj dokazuje, da naši mladini in zlasti rekrutom, ki odhajajo k vojakom, ne zadostujejo niti pametne besede niti vsa svrila in ukrepi pristojnih oblasti. Zeleli bi, da bi nesreča ubogega Sevnška vsaj drugim bila v bodoče resno svarilo, naj se ne vdajajo preveliki prešernosti, ki se tako rada izprevrže v nediscipliniranost ter nato obrodi take žalostne sado-
ve.

Kranj

Ljubljanska drama pride. Ker je gostovanje ljubljanske drame v četrtek 16. t. m. odpadlo, bodo gostovali v petek, dne 17. t. m. z zabavno in duhovito Wildeovo komedijo »Bunbury«. Wilde se v »Bunbury« norčuje s finim humorjem iz najodličnejše angleške družbe in njenih slabosti. Komedija je pisana s suhim angleškim humorjem in vsebuje vse polno znamenitih avtorjevih paradoksov in sentenc. Igrajo dame: Marija Vera, Nablocka, Levarjeva in Lojkova, ter gg.: Jerman, Santicin, Lipah, Potokar in Pianekci. Režiser: prof. Šest.

Vičani kralju Mučeniku

Vič, 16. maja.

Vsa viška društva in javnost se marljivo pripravljala na izredno slavo, ko dobi naš nepozabni blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Zdeničelj na Viču, kot največji predmetni občini spomenik in spominsko lipo, ki bosta še poznim rodovom pričala o neomajni ljubezni in vdanosti Vičanov do velikega pokojnika.

Pripravljalni odbor pod predsedstvom staroste viškega Sokola br. Pavla Borštnika je pridno na delu ter je v glavnem že napravil podroben načrt svečanosti. Tudi slavbenik br. Ivan Marinčič je že pričel z deli na prostoru, kjer bo stal spomenik in bo zasajena spominska lipa. V torek je imel ožji pripravljalni odbor svojo sejo, kjer se je določil spored slavnosti. Soglasno je bil sprejet predlog, da se naprosi za pokroviteljstvo pietne svečanosti Nj. Velikanstvo kralj Peter II. in je bila tozadevna vloga že odposlana naršlatu dvora. K slavnosti bodo povabljene tudi vse vojaške in civilne oblasti.

V glavnem bo spored svečanosti naslednji: v nedeljo 26. maja ob 15. zbirališče vseh društev in organizacij pred Sokolskim domom, odkoder krene sprevod na slavnostni prostor, pred telovadščem Sokola. Po sprejemu gostov bo ob pol 16. odkrite spomenika in zasaditev spominske lipe, govori predsednika br. Borštnika in zastopnikov, združeni pevski zbori zapojejo »Umrl je mož«, nakar sledi polaganje vencev in vzdava posvečena viških društev v spomenik. Z žalno koračnico bo zaključena slavnost. Zvečer pa bo v Sokolskem domu akademija s sodelovanjem Sokola Vič, orkestra Sokola Ljubljana III, članov Ljudskega odra in učencev narodne in meščanske šole.

V spomin na slavo bo odbor izdal spominske značke, ki se bodo prodajale popoldne pri odkritju in zvečer na akademiji. Vabimo k tej pietni svečanosti vse viško prebivalstvo, zlasti pa prosimo naše ženstvo, da se vseh prireditvev udeleži v narodnih nošah, hišne posestnice pa že danes prosimo, da na dan slavlja razobesijo na svojih poslopjih državne trobojnice. Eventualno spremembo bomo pravočasno javili.

Skrb za našo Tehniško srednjo šolo

Ban g. dr. Dinko Puc si je davi z mestnim predsednikom g. dr. Ravniharjem in izvoljenima poslancema g. Mohoričem in g. dr. Fuxom ogledal ta največji zavod za obrt in umetnost v državi

Ljubljana, 16. maja.

Ban g. dr. Dinko Puc je bil že od nekdaj največji zaščitnik našega obrtništva in umetnostne obrti, zato je pa takoj izrazil priliko, da si ogleda delo naše Tehniške srednje šole, ki ni važna samo za vso našo banovino, temveč tudi za vso državo.

Tehniška srednja šola ni banu g. dr. Dinku Pucu in njegovim spremljevalcem, mestnemu predsedniku g. dr. Ravniharju in v Ljubljani izvoljenima poslancema g. dr. Riku Fuxu ter gen. sekretarju za TOI g. Mohoriču in tajnikoma g. dr. Brolihu in dr. Grasselliju pripravila nobenega sprejema, ker si je g. ban hotel ogledati šolo, ne da bi obisk molil pouk in obrat. V svoji pisarni je g. bana s spremstvom sprejel direktor g. dr. Reisner in gostom po stari šegi šole predložil spominsko knjigo, da so se vpisali. Obenem je predstavil šefa strojnega oddelka g. inž. Premelča, šefa elektrotehniškega oddelka g. inž. Turnška in šefa arhitektonskega gradbenega oddelka g. prof. Kryla — kot svoje najožje sodelavce.

Direktor g. Reisner je po pozdravu podal kratek ekspezo, češ, da hoče pokazati tudi najtemnejše strani šole, ki ima že mnogo premalo prostora za vse mnogobrojne oddelke. Zidana je bila pravzaprav le za delovodsko šolo in za obrtno šolo in tedaj nikdo še ni mislil, da so bo šola razmahnila tako močeno v najrazličnejše oddelke. Danes je največji zavod v državi, vendar je pa moral direktor tudi potožiti, da so dotacije le prav skromne. Druge so tako velike šole ločene na tri posebne šole s tremi direktorji, v Ljubljani je pa direktorju pač mogoče voditi tako ogromen aparat le z izvršnim učiteljskim zborom. V šoli se v resnici dela ves teden ter so izrabljene neprestano vse učilnice in delovodske šole so drugje le večerne, pri nas pa celodnevne.

Direktor g. Reisner je nato peljal gospodo po šoli in pri ogledu je minister n. r. gosp. Mohorič omenil, naj bi naši premožnejši gospodarstveniki vendar posnemali svoje srbske tovariše, ki kot pravi patriotje in mecenji ogromno žrtvujejo za razne ustanove. Na hodnikih so gostje občudovali prave male muzeje, nato so si pa ogledali učilnico ženske obrtne šole, kjer jim je delo na kratko razložil g. prof. Subie. Občudovali so tudi dvorano, ki so jo sijajno poslikali z narodnimi ornamentmi frekventantje soboslikarskega tečaja. Na hodnikih so se čudili precizno izdelanim intarzijam, nato so pa pogledali tudi v kemični laboratorij g. prof. Nardina in se zanimali za galvanoplastični oddelek g. prof. Premruja. Gdč. Hrovatinova je gospodi razkazala pouk šivanja oblek, ki dosegajo najboljše uvožene modele. Pri znanem slikarju in kiparju g. prof. Francetu Kralju so videli rezbarski in kiparski oddelek, ki naj se z ustanovitvijo slikarskega oddelka razvije v slovensko umetnostno akademijo. Za slikarsko akademijo je pa v šoli dosti prostora, saj je podstrešje visoko in 100 metrov dolgo, da bi bilo na njem dosti prostora tudi za atelijeje drugih ljubljanskih

umetnikov. Kako mnogo dela kipar prof. Franca Kralj, so s presenečenjem videli v njegovem ateljeju, začudili jih je pa tudi talent mladega gluhonemega njegovega učenca. Prav v klet so šli gostje, kjer učenci sami prezidavajo kleti v delavnice. Stene hodnika so poslikane s freskami, ki jih je napravil »Probudin« tečaj za freskanje. V kleti je tudi naša znamenita keramiška šola in njen vodja g. Beran je dvojen umetnik, saj skrbi za vzdrževanje šole, čeprav je pač slaba in mnogo premajhna. Izdelki naše keramiške šole se lahko kosajo z najboljšimi inozemsko keramiko in bi jih morali zbirati, kakor zbiramo žlahtni starinski porcelan in fajanso. Umetnostna je pa tudi graverska šola mojstra g. Uznika. Ker ni bilo učencev za zlatarstvo, je bila zlatarska šola ukinjena in je ostala samo še šola za graverstvo. Mnogo absolventov je nameščenih pri tvrdki »Saturnus«, ki je silno zadovoljna z njimi. Na te prekrasne umetnine opozarjamo vse, ki za darila ob raznih godovih, praznikih, jubilejih in tekмах kupujejo ničevredne inozemske tovarniške izdelke! Majhen muzej najfinjših umetnin, ki so jih napravili učenci graverske šole, je dobil svoje zavele v nekdanji garderobi kopališče! V elektrotehniški delavnici je vodja g. Malner pokazal razne motorje, ki jih izdelujejo učenci, v velikih kovinskih delavnicah sta pa učitelja g. Kunaver in g. Mir-tič pokazala najrazličnejše tehnike in tudi aeroplanski motor, ki služi v učne namene. V tej delavnici je pa g. Uznik pokazal tudi najvažnejše, namreč — kako se kuje denar. A mojster je napravil iz ostankov kovin le skromno, seveda pa umetnostno odlično — svetiljico! Mojstra g. Sajovica v bučni kovarnici skoraj ni bilo mogoče razumeti, saj vse ropota, kakor pri Helajstu, zato so se pa gospodje tem bolj čudili, ko so v strugarski delavnici g. Dolaka videli pri stružnici tudi mlado gospodičino. Zelo velika je pa nžarska delavnica, kjer kraljuje mojster g. Mrečina poleg mojstra za glasbila g. Musiča. V tej delavnici so korenine naše slavne in dobičkonosne mizar-ske obrti, ki predoča najlepši razcvet naše umetnostne obrti. G. inž. Turnšek je razkazoval uradno preizkuševalnico elektroštevcev, ki preizkuša elektroštevce vse banovine, nato je pa profesorica gdč. inž. Debelakova nazorno razložila čudeže svojega elektrotehniškega laboratorija.

Gospod ban in gospod mestni predsednik s poslancema so sledili razlagi z največjim zanimanjem, predvsem se je pa g. ban interesiral tudi za usodo absolventov Tehniške srednje šole, ki jih je treba podpirati vedno in povsod, saj nam ni treba več iskati tujih strokovnjakov. Ob slovesu je direktor g. Reisner povdaril, da šola ne dela nikomur konkurence, ker se vedno drži principa, da šola in trgovina ne spadata skupaj. Napraviti je treba več lečenih šol, zlasti pa šolo za umetnost in za druge stroke.

Gospod ban se je s spremljevalci zahvalil direktorju g. Reisnerju in čestital njemu in učiteljskemu zboru z zagotovilom največje podpore, saj je zavod te tudi vreden in je njegov razvoj in napredek lahak, ker so temelji tako zdravi in trdni.

Tlakovanje ceste od Ljubljane do Kranja

Sedanja vlada je določila za javna dela milijardni kredit, iz katerega naj se tlakuje tudi cesta Ljubljana—Kranj. Ustanovljena je tudi že v Ljubljani terensko-tehnična sekcija za izvršitev teh del. Prodrlo je tudi načelo, da se ta cesta začne na meji mestne občine ljubljanske in Rudnika na Dolenjski cesti, tako da bi se tlakovala vsa državna cesta, ki teče skozi mesto po Karlovski cesti, Rožni ulici, preko št. Jakobskega trga, Trubarjevi in Cojzovi cesti, po delu Emonske ceste in po Rimski cesti do križišča Tržaške in Bleiweisove ceste. Proti temu načrtu so se pojavili upravičeni pomisleki radi tega, ker sta Florjanska ulica in Rimska cesta preozki in se je sprožila misel, da bi se potek državne tranzitne ceste prelčil in naj bi država prevzela druge mestne ulice in ceste, ki naj bi omogočile boljši potek te ceste.

Najnaravnejši potek ceste Ljubljana—Kranj, če gremo z osvojenega stališča, da začne na Dolenjski cesti ob mestni meji je pač naslednji: Dolenjska cesta — Karlovski most — Karlovska cesta — Za Gradom — Streliška ulica — Krekov trg — Kopitarjeva ulica — Zmajski most — Resljeva cesta — Masarykova cesta — Bleiweisova cesta — Celovška cesta. Če danes se vrši ves promet iz Dolenjske ceste v mesto po Streliški ulici, ki je najbližja in najpripravnější zveza za ves vozni promet med južnim in severnim delom Ljubljane. Vsa našeta proga je brez vsakih popravil ali razširitvev takoj sposobna, da obvlada ves promet in je poleg tega po pretežni večini tudi že tlakovana. Potrebno je le tlakovanje Dolenjske ceste, Karlovške ceste do

ceste za Gradom, ki je že tlakovana, nadalje Streliške ulice, Krekovega trga ob Finančni direkciji, ter dela Masarykove ceste od kolodvora do Tyrševe ceste. Tlakovan je že Krekov trg, Kopitarjeva ulica, Resljeva cesta, pretežno Masarykova cesta ter Bleiweisova. Je pa ta proga tudi iz prometnih ozirov najboljša, ker potekajo ceste naravnost brez posebnih ovinkov (samo pet) in ima vsa proga, razen par križišč, manj lokalnega prometa, kakor pa druge ceste. Za zvezo Dolenjske z Gorenjsko je pa tudi najbližja, ker ne bo nihče vozil, kdor pride z Dolenjske, na Tržaško cesto in šele od tam na Gorenjsko. Razen tega je tudi orientacija veliko lažja, kakor pa druge.

Misel, da naj bi tekla cesta skozi Prule ob Ljubljani do št. Jakobskega mostu in potem po Cojzovi cesti in Aškerčevi ulici, je zgrešena iz preje navedenih razlogov, neglede na to, da bi bilo treba velikih investicij, ki bi odpadle, ako se merodajni faktorji odločijo za traso Za Gradom in po Streliški ulici. —c.

Vremensko poročilo

Novi Sad, 16. maja. Prevladovalo bo oblačno vreme po vsej kraljevini. Deževalo bo na večjem severozapadnem, severnem in zapadnem delu, kjer bo temperatura padla. Mestoma nevihte. — Solnce vzhaja ob 4.08, zahaja ob 19.01.

Dunajsko vremensko napoved za jutri: Mrzlo, spremenljivo vreme, v visokih legah poneči mraz, v odprtih predelih nevarnost slane.

Prometno društvo Medno-Tacen

je imelo v sredo ob 19.30 v restavraciji »Zvezdic« svoj redni občni zbor, ki ga je z nekaj zamude zaradi prezaposlenosti članstva otvoril insp. v pok. g. Wester. Pozdravil je navzoče in zlasti g. poslanca Komana, ki se je vse leto s posebno uspešno vneto zavzemal za društvo. Nato se je poklonil spominu nesmrtnega kralja Zdeničelja in so se vsi prisotni odzvali s trikratnim »Slava!« Po poklonitvi mlademu kralju Petru II. je g. predsednik podal predsedniško in tajniško poročilo. Društveni tajnik dr. Treo, spiritus agens vsega društva, je namreč opasno obolev in se zdravi v Štajmarjevem domu.

Iz poročil posnemamo, da je bilo društvo ustanovljeno poleti l. 1934. in si je v glavnem nadelo nalogo, zgraditi mostič čez Savo pod postajo v Mednem proti Vikrcam na drugem bregu. Mostič naj bi bil namenjen pešcem in bi koristil domačinom in zlasti izletnikom in turistom. To svojo poglavitno nalogo je društvo tudi takoj izvedlo. Dalo je izdelati načrte in je potom licitacije oddalo dela Ljubljanski gradbeni družbi kot najnižjemu ponudniku. Dela so trajala 52 koledarskih, oziroma 42 delovnih dni.

Društvo svoje lepe zamisli tudi ne bi bilo moglo realizirati, ako mu ne bi z večjimi zneski priskočili na pomoč številni javni faktorji. Tako šteje društvo med svojimi največjimi podporniki Prometno ministrstvo, Mestno občino ljubljansko, Sreski občinski odbor, Slovensko planinsko društvo, občino St. Vid nad Ljubljano, Bansko upravo, občino Tacen itd. Društvo šteje 12 ustanovnih članov, od katerih so malone vsi poleg predpisane ustanovnine Din 1000.— poklonili društvu še zna-
ne zneske. Rednih članov ima 63. Društvo so po svojih močeh podpirali tudi domačini. Predsednik g. insp. Wester, se je v poročilu zahvalil njim kakor tudi časopisu za brezplačno objavljavanje društvenih vesti. Toplo se predsednik zahvaljuje tudi tajniku dr. Treu. Na predlog inž. Dimnika pošljejo zaslužnemu tajniku posebno pismeno zahvalo za njegovo neumorno delovanje.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal blagajnik g. Krumbholz, posnemamo, da je društvo samó za mostič izdalo 88.043,71 Din.

Za preglednike je podal poročilo g. Zupančič in predlagal vsemu odboru absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

Odbor je ostal stari, le mesto odstopivšega namestnika odbornika g. Šetina iz Vikrc, je bil izvoljen strok. uč. g. Mazi.

Pri razgovoru o proračunu za bodoče leto se je izkazalo, da bi društvo potrebovalo brez izdatkov za investicije najmanj Din 4.000.— za poravnavo dolgov in tekoče stroške. Poleg tega pa prilikajo na društvo še nujni investicijski izdatki, ki se jim ne bo moglo izogniti. Most bo treba pokriti z azbestno streho, ker bi ga sicer morali že po 30-ih letih obnoviti. G. inž. Dimnik je opozarjal na dejstvo, da so v Švici vsi taki mostovi pokriti in tako zavarovani pred poškodbami in kvarnim vplivom vremena.

Slavnost, ki je bila pripravljena za lansko svečano otvoritev, bo letos 16. junija.

Zagonetna utoplienka v Savi

Mater šestih otrok pogrešajo — Kdaj bo odkrita tajna utoplienka

Kranj, 16. maja.

Ze v četrtek minulega tedna je posestnik Bešter Jože s Polšice nad Kranjem javil tukajšnji orožniški postaji, da je izginila z doma njegova nekoliko slaboumna tašča Marija Brtoncelj iz Podblice. Da je preiskal vso savsko strugo in v »Zaric« opazil med skale zarito truplo utoplienke, ki utegne biti vprav njegova pogrešana tašča. Orožništvo je takoj ukrenilo vse potrebno, da potegnejo truplo pobegle tašče iz vode, ležalo pa je na tako neprisotnem kraju, da ga radi močno narasle vode ni bilo mogoče spraviti na breg. No, medtem ko so čakali, da se Sava nekoliko odteče, je Bešter že telefonsko obvestil orožniško postajo, da se je pogrešana tašča vrnila.

Iz Pristave pri Trziču so orožniki hkratu bili obveščeni, da je že 6. maja izginila z doma 44letna Antonija Svabova, delavčeva žena in mati 6tih otrok. Med temi je najmlajši star šili 6 mesecev. Ljudje so si šušljali, da je Svabova romala najprej na Brezje, nato pa z mostu na Otočah skočila v Savo.

Ker je v ponedeljek deževalo, je voda narasla in truplo zakrila, da sploh ni bilo mogoče priti do njega. V torek so se odpravili v »Zaric« kranjski gasilci z reševalnim avtomobilom. Skušali so truplo, ki leži kakih 190 m pod ovinkom, ki ga tu napravi reka, ujeti v zanjko, vendar niso imeli sreče. Voda je namreč tu jako deroča in polna skal. Ko tore gasilci niso imeli uspeha, so se v sredo lotili dela čolnarji iz vasi Breg. Z debelo vrvmjo se ga privezali k velikim skalam in ga nato spustili navzdol po Savi.

Medtem ko je nastalo med ljudstvom polno tajinstvenih legend o zagonetni utoplienki. Kakor da usoda sama brani njeno tajno, tudi niso mogli spraviti trupla na suho. Kljub vsej trpkosti tega slučaja je končno le zanimivo, da še doslej nihče ne ve, kdo je v resnici utoplienka, čije truplo nagajiva usoda tako dolgo ne privoščiti pokoja v suhi zemlji.

Odmevi

O dosednji bolgarski zunanji politiki piše »Frankfurter Zeitung« z dne 10. maja med drugim tole: »Bolgarska zunanja politika ne kaže že nekaj časa nikake aktivnosti. Vzrok tega zadržanja je več: Država ima mnogo opravka s svojimi notranjimi problemi, je vojaško in gospodarsko šibka in, končno, obdana je od sosedov, ki so med seboj povezani v sporazumu; mogoče je, da igra pri tem svojo vlogo za Bolgare zelo karakteristično nagnjenje k politiki »vsega ali nič«, ki je prinesla Bolgariji že mnoge izgube in poraze. Bolgari imajo svoje zahteve proti vsem svojim sosedom, zahteve, ki jih pa — vsaj tako izgleda — ne morejo istočasno na vseh straneh uveljavljati. Če pa vendarle poskušajo nasloniti se na koga, potem s tem še ni rečeno, da je dotični sosed že pripravljen, bolgarsko politiko podpirati.« Zanimivo je, kaj misli list o bolgarski ponovni oborožitvi. Citiramo odgovarjajoči odstavek: »Bolgarska je vprašanje spremembe svojega novega sistema že večkrat mednarodno predlagala, a ta njena zahteva je bila vselej odklonjena; nato je to spremembo izvedla molče, ne da bi ji kdo radi tega delal težko. V Bolgariji ni že dolgo več predpisane armade poklicnih vojakov, ki bi služili daljšo dobo. Bolgarski vojak služi samo 18 mesecev (če pa mora prehranjevati družino, celo samo 6) in čeprav je res, da se Bolgarija še nekoliko ozira na predpisane formalnosti mirovnih pogodb glede vstopa v armado in prestopa v rezervno, vendar to le malo spreminja na dejstvo, da danes v Bolgariji dejansko že obstoji splošna vojaška dolžnost. Seveda je število vojakov omejeno; v zimskem času se celo večji del vojaštva pošlje domov; toda vzkrom temu ni toliko strah radi kršitve pogodbe, kolikor težaven finančni položaj države. Prav to je tudi vzrok, ki je zadržal materialno oborožitev bolgarske armade, tako da bi postala enakovredna armadam sosednih držav. Vzrok vojaške podrejenosti Bolgarije ne tiči torej v neuilski pogodbi, marveč v gospodarski strukturi države. Zato nam je laže razumljivo bolgarsko stališče, da bi bilo nesmiselno preveč vroče potegovati se za pravico, ki si jo je Bolgarija že deloma sama vzela in ki bi jo, po drugi strani, povsem izkoristiti niti ne mogla.

—0—

Pariški »Matin« je pred kratkim objavil poročilo o zelo živahni iredentistični propagandi v Alzaciji. V Berlinu, pravi list, izhaja časopis »Die Stimm von Elsass-Lothringen«, ki je v službi nemške iredente v francoski obrenski pokrajini. Glavni urednik lista je eden izmed najozlogovitejših delavcev dr. Harald Steinacherja, predsednika znanega društva »Verein für Deutschum in Ausland« (VDA), ki je v zelo tesnih zvezah z rajhovskim propagandnim ministrstvom. Ta časopis je pred kratkim razpisal nagrado 15.000 frankov za najboljšo delo o Alzaciji in je kot glavni pogoj udeležbe pri tekmovanju določeno, da bodo vzeta v poštev samo dela tistih Alzacianov, ki so se med vojno borili v nemški armadi proti Franciji. V žiriji so osebe, ki so služile v nemških regimentih, ki so pred vojno imeli svoje garnizije v Alzaciji.

—0—

O sedanjih Nemcih piše v listu »Nouvelles Litteraires« Edmond Vermeil med drugim: »Današnja Nemčija je popolno nasprotje Nemčije ob koncu 18. stoletja. Razkosana in politično popolnoma razrvana je doprinesla čudovito sintezo evropskih kultur. Danes, ko je sama nase koncentrirana in odklanja vse tuje vplive, je manj ko kdaj poprej razpoložena za vdihavanje evropske atmosfere... Morali bi nad Evropo obupati, če ne bi ta tragični konflikt že z načinom, kakor se pojavlja, dokazoval vendarle popolne solidarnosti, ki veže Nemčijo na vse narode sveta, če ne bi dokazoval, da je mogoče Evropo rešiti le, če se lotimo zdravljenja Nemčije, kajti ni nemškega problema, ki bi ne bil obenem evropski.«

Kultura

Glasbeni vestnik

- Pevski zbor »Ljubljanskega Zvonca« je v sredo zvečer priredil v radiu koncert slovenskih narodnih pesmi za mešani zbor v prireditvah skladatelja E. Adamiča, M. Tomeca, O. Deva in M. Hubada. Petje je bilo lepo.
- Letos je poteklo pet let od smrti slavne češkoslovaške pevke Eme Destinove. Poznal jo je ves kulturni svet kot eno največjih dramatičnih sopranistk, ki so ji bili na opernih odrih partnerji Caruso, Scotti, Amalo, Didur in drugi. Destinova je bila vsepovsod navdušena propagatorica češkoslovaške glasbe in tudi zavedna hči svojega naroda.
- Popularna B. Smetanova opera »Prodana nevesta« je v milanski Seali dosegla zmagoslavje. Opero je pripravil in dirigiral maestro Franco Ghione. Italijanski listi so bili v svojih poročilih za delo in izvedbo silno navdušeni.
- Pevska zveza v Ljubljani pripravlja v svojem veliki koncert na prostem povodom II. evharističnega kongresa, ki bo koncem junija. Nastopi okoli 3.000 pevcev in pevka pod vodstvom povezovalca g. prof. Marka Bajuka. Izvajali bodo nove skladbe g. prof. Matije Tomeca.
- Na narodnem gledališču v Pragi so uprizarili novo opero ravnatelja Otokarja Ostrčila »Hanzovo kraljestvo«, ki je dosegla pri premijeri nenavadno velik uspeh pri kritiki in publiki.
- Maša v čast sv. Vincencija Pavlanskega, za mešani zbor z orglami zložil Vinko Vodopivec, je izšla v Katoliški knjigarni v Gorici. Cena

Lahkoatletski izbirni miting

bo v soboto ob 15.30, v nedeljo ob 9.30.

Ta lahkoatletski miting, ki ga prireja ASK Primorje, bo veljal kot izbirni miting za določitev reprezentance Ljubljane, ki nastopi dne 26. t. m. v Ljubljani proti reprezentanci Beograda. Lani so doživeli naši lahki atleti v Beogradu poraz, čeprav le z minimalno razliko točk. Zato bo srečanje 26. t. m. v znamenju revanše. Z ozirom na dejstvo, da je ekipa Beograda zelo močna, je treba resne priprave za to srečanje, da ne bo presenečenj. Da se pa naši lahki atleti resno pripravljajo, vé vsak, kdor se zanima za to lepo panogo sporta. Tudi velikemu srečanju naših in romunskih atletov, ki bo za proslavo 15-letnice ASK Primorja na binkošne praznike od 8. do 10. junija t. l., veljajo te skrbne priprave.

V soboto in nedeljo bo torej nekaka revija najboljših, ki bodo prišli v poštev, da kot reprezentanti naše lahke atletike nastopajo na zgoraj omenjenih tekmah.

V teku na 100 m je Kovačič danes brez konkurenta v naši državi. To je dokazal v soboto z izbornim časom 10,7 sek. Za drugo mesto na 100 m in pa stafeto 4x100 m pa bo ostra borba med Cerarjem D., Skokom, Šušteršičem in Urbančičem (vsi Pr.) in Sodnikom (I.).

V teku na 400 m, ki spada med najtežavnejše, bodo merili svoje moči Gaberšek, Czurda, Zorja A., Štok in Skušek.

V teku na 800 m pa se bodo imenovalim še pridružili Srakar F. in mogoče še Goršek, Ogrin in Krevs.

V teku na 1500 m se srečajo: Czurda, Osterman, Krevs, Goršek, Srakar F. in še mladi talenti kot Ogrin in Pogačnik. Odlične zastopnike imamo za dolge proge, tako: Krevs, Bručana, Starmana I. in L. Srakarja I., Merška itd.

V skoku v višino bodo dominirali Martini, Slanina in Žgur, od mlajših pa Grgič.

V skoku v daljino pa imamo za reprezentanco Ljubljane na razpolago Martinija, Putinja, Stepišnika, Korčeta, Malnariča, Raiča itd.

V troskoku pridejo v poštev Perpar, Korčeta, Martini, Oražem, Teršar, Požar itd.

V metu kopja pa: Brinet, Martini, Slapar, Putinja, Dečman in Orehek.

V metu diska: Stepišnik, Jeglič, Dobovšek, Slamič in Serše, ki je trenutno najboljši.

In kočno v metu kroglice: Stepišnik, Jeglič in Sodnik.

Miting bo na igrišču Primorja.

Sokolstvo

Vsemu članstvu, naraščaju in deci ljubljanskih in okoliških sokolskih društev

Bratje, sestre!

Češkoslovaška sokolska deca bo podarila deci Sokola I prapor, ki bo prvi dečji sokolski prapor v Jugoslaviji. Praporu bo kumoval Nj. Vel. kralj Peter II. V proslavo tega pomembnega dogodka bodo v sokolskem domu na Taboru svečanosti, h katerim Vas bratsko vabimo. Opozarjamo zlasti na sledeče:

V petek 17. t. m. ob 5. uri popoldne pride sokolsko odposlanstvo (članstvo in deca) iz Prage, ki ga bomo sprejeli na kolodvoru:

v soboto 18. t. m. ob 8. uri zvečer bo članska akademija na Taboru;

v nedeljo 19. t. m. ob 10. uri dopoldne bosta na Taboru svečana predaja in razvitje dečjega prapora: obred kumstva bo izvršil zastopnik Nj. Vel. kralja; po razvitju bo ob 11. uri dopol-

DROBNE SPORTNE VESTI

Velika senzacija letošnje plavalne sezone bo start ameriškega svetovnega rekorderja na 100 m Petra Ficka. 18. t. m. se je vkrcal za Evropo in bo nastopil v Budimpešti 30. t. m., 1. in 2. junija proti najboljšim plavalcem Evrope, tako Nemcu Fischerju in Madjaru Cziku.

Manchester City igra danes svojo tretjo tekmo na kontinentu proti dunajski Austriji in se bo po težkem praškem porazu gotovo skušal rehabilitirati.

Reprezentatno tekmo igrajo to nedeljo Madjari v Parizu z reprezentanti Francije in nastopijo razen krilec Sereša, ki ga bodo zamenjali z Szalayom (Ujpest), z istim moštvom, ki je v nedeljo zmagala nad Austrijo s 6:3.

Londonska jubilejna tekma, ki so jo igrali v okviru londonskih jubilejnih svečanosti Angleži s Škoti, ki igrajo v angleških klubih, je končala 1:1 in ni bila na posebni višini.

Jugoslavija in Češkoslovaška bosta tekmovali 17., 18. in 19. t. m. v Pragi za Dawisov pokal. Za Jugoslavijo nastopijo Punčec in Palada, v dvojce pa Punčec-Kukuljevič, za Češkoslovaško Menzel, Caska in Menzel-Hecht.

Nurmi je odstopil kot trener finskega olimpijskega moštva iz razloga, ker je Finska zopet stopila v spornost s Švedsko.

Ameriška lahkoatletska zveza bo poslala pet atletov grškega porekla v Evropo, v glavnem zato, da se udeležijo Balkanskih iger. To so: sprinter Serakos, metalec kroglice Theodoratos, tekač preko zaprek Fatses, skakač ob palici Clenzos in skakač v daljino Elison.

Priznani so bili od internacionalne plavalne zveze svetovni rekordi Nemcev Hanni Hölterja (100 m prsno v 1:24,4) in Sietasa (200 m prsno v 2:42,4). Vendar je drugi rekord, kot smo že poročali, medtem izboljšal Francoz Cartonat na 2:39,6.

Francoski nogometni prvak je postal F. C. Sochaux s svojo zmago (4:0) nad letošnjim pokalnim zmagovalcem Olympique Marseille. S tem je dosegel 48 točk, sledi mu F. C. Strasbourg s 47 točkami, na tretjem mestu pa je Racing Club Paris s 37 točkami.

Poskus svetovnega rekorda Francoza Cartoneta na 200 yardov prsno se ni posrečil, ker je z 2:25,2 samo izenačil svoj lastni svetovni rekord.

Za svetovno mojstrstvo v peresni teži, pa se bosta borila 12. junija v Liverpoolu, sedanjí svetovni mojster Američan Fred Miller in Anglež Nel Tarleton.

Čehoslovaki se pridno pripravljajo na reprezentatno nogometno tekmo z Nemčijo, ki bo 26. t. m. v Dresdenu. Njihov team bo najbrže izgledal takole: Klenovec (Sparta) — Košťálek, Círoky (oba Sparta) — Vodička (Slavija), Bouček, Srbek — Hruška, Faszinek (vsi Sparta), Šobotka, Kopecky, Pue (vsi Slavija).

Tretji redni občni zbor celjskega pododbora

Društva absolventov državnih trgovskih šol za dravsko banovino v Ljubljani.

V nedeljo dne 12. t. m. so se zbrali ob 10. uri dopoldne v hotelu »Evropa« številni absolventi državnih trgovskih šol, da položijo bilanco svojega enoletnega dela.

Občnega zbora se je udeležil tudi zastopnik profsorskega zbora drž. trgovske šole v Celju g. prof. Beg, centralo je zastopal g. Ludovik Žiberna, celjsko podružnico privatnih nameščen-ov pa g. Suszynski.

Predsednik društva g. Vučer Leopold se je po zbranih uvodnih besedah s kratkim govorom spominjal onega tragičnega dogodka v Marseju, ki je tako globoko odjeknil v duši slehernega Jugoslavana. Prisotni zborovalci so zaključili v počaščenje spomina na blagopokojnega viteškega kralja Zedinitelja trikratni »Slava«, mlademu kralju Petru II. pa trikratni »Živele«.

Sledilo je poročilo tajnika g. Suszynskega. Društvo šteje 153 članov. Prirastek članstva od zadnjega občnega znaša okrog 40 %. Odborovih sej je bilo 3, med njimi je bila tudi ena žalna seja.

Blagajniško poročilo je podal g. Weixler Oton. Promet blagajne je znašal okrog Din 40.000,—, kar kaže dovolj zgornjo delavnost te mlade organizacije. Stanje blagajne je zadovoljivo — aktivno. Dohodke društva so tvorile poleg članarine članov, podporne članarine celjskih trgovcev in industrijev.

Poleg blagajniških poslov je vodil g. Weixler Oton še kulturno in zabavno sekcijo, ki sta pod njegovim načelstvom lepo napredovali. Društvo je priredilo šest tečajev (nemščina, italijanščina, francoščina I. in II. tečaj, nemška stenografija in tečaj o narodnem gospodarstvu). 5 tečajev je trajalo 4 mesece, šest tečaj — francoščina II. pa se še vrši.

Zabavna sekcija je vodila plesno šolo ter priredila družaben silvestrov večer.

Socialna sekcija, ki jo je vodil g. Potočnik, zaradi raznih okoliščin ni mogla poslati tako kot bi bilo želeli. Dosegla je pri nekaterih celjskih trgovcih popuste za člane društva, ki se jih lahko poslužijo na podlagi članskih legitimacij.

O društveni knjižnici, ki šteje do sedaj preko 100 strokovnih knjig, je poročal g. Zupanek.

Delegat centralne g. Žiberna je poročal o delovanju centralne ter bodočih načrtih, ki jih bo treba skupno izvesti.

Po kratkem odmoru so sledile volitve novega odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. Vučer Leopold. Podpredsednik je g. Mirko Presinger, tajnik je ostal g. Suszynski Maks, blagajnik g. Oton Weixler, v ostali odbor in sekcije, ki se bodo razdelile na prvi odborovi seji, pa gg.: Veble Jos., Weixler L., Strupi F., Mutec A., More, Zolger Vil., Pleteršek F., Cijan S., Deniša D. ter gđ.: Radej Mira in Modie Milena.

Binkoštni izlet Jadranske Straže

Kakor znano, tudi letos priredi ljubljanski krajevni odbor JS svoj obilglatni binkoštni izlet, po morju, ko si bodo izletniki tudi letos lahko ogledali naše morje na najrazličnejših krajih, ker bodo iz Šibenika ali Splita potovali v enajstih skupinah na različne strani Jadrana. Ze 8. junija se odpeljejo s posebnim vlakom iz Ljubljane ter prispejo na binkoštno nedeljo jutraj v Šibenik. Odtod se pelje I. skupina k slavnim slapovom Krke in v Skradin. Ves izlet s prehrano, vožnjo po železnici sem in tja ter po morju in s prenočiščem velja za to skupino 280 Din. II. skupina se iz Šibenika pelje v Zlarin, kjer si ogleda tudi delavnice za koralce. Cena 270 Din. III. skupina si poleg Šibenika ogleda tudi Tjesno, kar bo veljalo 290 Din. IV. skupina si poleg Šibenika in okolice ogleda tudi Št. Mandolin, kar bo veljalo 270 Din. Ostali izletniki se peljejo v Split, odtod si pa V. skupina ogleda slavní Trogir za 260 Din. VI. skupina se pelje iz Splita v Metković, kar bo veljalo 360 Din. VII. skupina gre iz Splita v Makarsko za 320 Din. VIII. skupina se pelje iz Splita mimo otoka Brača v Omiš in v Vranjce za 290 Din. IX. skupina se iz Splita pelje v znano kopališče Supetar na otoku Braču za 270 Din. X. skupina si iz Splita ogleda otok in mesto Korčulo, kar bo veljalo 400 Din. XI. skupina se pa iz Splita pelje prav do Dubrovnika in se po natančnem ogledovanju tega zanimivega mesta vrne z drugimi izletniki vred v torek 11. junija ob 10. dopoldne v Ljubljano. Udeleženci izleta v Dubrovnik pa plačajo po 500 Din.

Opozarjamo prijavitelne, da je generalna direkcija državnih železnic dovolila za izlet poseben vlak. Tako je vožnja po železnici popolnoma zagotovljena in Jadranska plovidba nam je dovolila za vožnjo po morju zelo ugodne cene. Kakor smo že objavili v programu našega izleta, bo vožnja po morju izključno samo z udobnimi parniki, ne pa morda z malimi motorn. ladj., tako da so izletniki glede vožnje po morju popolnoma brez skrbi. Vsaka skupina bo imela svojo številko in na posebnem bloku bo navedeno hotel za prenočišča in restavracije za prehrano tako, da je vsaka zmešnjava nemogoča. Ker nas od dneva izleta loči le še malo časa, prosimo vse tiste interesente, ki so zahtevali programe, posebno pa tiste, ki so se prijaviili brezobvezno, naj sporoče svojo končno odločitev, sicer bomo mesta izpolnili ter za ostale ne bo potem nikakega prostora. Vseh udeležencev mora biti 400, ker je po novih pravilih za poseben vlak potrebno toliko izletnikov. Oni, ki se mislijo izleta udeležiti, naj ne čakajo zadnjih dni, ker to ovira delo in dela težkoče pri razvrstitvi po vozovih. Upamo, da se prijaviijo vsi tisti, ki imajo namen se udeležiti tega lepega izleta. Za prijave je na razpolago v pisarniškimi prostorih Jadranske Straže uradnik, ki daje vse potrebne informacije.

Sodnik: »Povejte mi, ali ste enkrat v svojem življenju zaslužili 1 dolar po poštenji poti?«

Obtoženec: »Sem gospod sodnik... ko sem pri zadnjih volitvah glasoval za vas.

(Life, New-York.)

III. Mednarodni kongres za štednjo v Parizu

od 20. do 25. maja 1935

Po šestletnem presledku bo v času od 20. do 25. maja t. l. v Parizu Mednarodni kongres za štedenje. Na tem kongresu bodo zbrani zastopniki skoro vseh evropskih in velikega števila izvenevropskih držav, da pokažejo čemu svetu pomen narodnih prihrankov za gospodarski napredek svoje države in sveta sploh. Kongres bo v prvi vrsti posvečen problemom hranilnic, ki imajo kot glavni namen podpirati s ceninami posojili domače zasebno in javno gospodarstvo.

Agilni Mednarodni institut v Milanu, ki vodi glavne predpriprave, je izdal sedaj za udeležence vse referate, ki so jih pripravili za kongres strokovnjaki iz vsega sveta in ki obravnavajo na 1100 straneh najaktualnejše probleme, ki se nanašajo na štedenje.

Referati so sledeči:

1. Hranilnice in kriza.
2. Jamstvo hipoteknih posojil.
3. Obrestna politika hranilnic.
4. Štedenje in življenjsko zavarovanje.
5. Solsko štedenje.

Največjo pozornost zasluži 1. vprašanje, ki kaže, kako so se hranilnice držale v krizi. Tu se zlasti razpravlja o tem, kako naj se hranilnicam zagotovi potrebna likvidnost in zlasti o tem, kako so razne države in njihove Narodne banke priskočile hranilnicam na pomoč, ko so vlagatelji navalili na nje naenkrat s tako ogromnimi zahtevami za izplačilo vlog, kakor jih ne pomni zgodovina. Zlasti se poudarja v re-

feratih, da se mora hranilnicam enako kakor bankam zagotoviti možnost, da bodo v času večjega navala vlagateljev na podlagi svojega meničnega materiala in vrednostnih papirjev mogle dobiti reeskontni in lombardni kredit pri svojih emisijskih Narodnih bankah.

2. Referat bo obravnaval vprašanje ohranitve vrednosti nepremičnin in tudi razne posege države, kakor kmečko zaščito in druge moratorije. Obrestna politika odloča v veliki meri o ustvarjanju novega kapitala, ker je predpogoj za štedenje primerne obrestna mera za hranilne vloge. Na drugi strani je interes dolžnikov in tudi države, da je obrestna mera za posojila nizka. 4. vprašanje proučuje, kakšne zveze obstajajo med štedenjem in zavarovanjem in ali naj morda hranilnice kombinirajo štedenje z življenjskim zavarovanjem. Solsko štedenje naj vzgaja mladino k rednemu življenju, državljanski zavesti in tvorbi narodnega kapitala in naj torej preko otrok dvigne tudi v starših zavest, da je razumno štedenje v njihovem interesu in da je brez njega tvorba narodnega kapitala nemogoča.

Jugoslavijo bodo na kongresu zastopali delegati Saveza štedionica Kraljevine Jugoslavije, Mestne hranilnice ljubljanske in zagrebške, hranilnice Dravske banovine in Državne hipotekarne banke.

Kongres obeta prinesiti izmenjavo mnogih zanimivih in dragocenih izkušenj, ki bodo važne za delegate posameznih držav.

Naš lesni trg

Naš lesni trg je bil l. 1934. zaradi v maju proglašene italijanske carine v tako obupnem položaju, da kmet za svoj les ni dobil nikake cene in se je dostikrat zadovoljil, ako je dobil povrnjene stroške za prevoz na postajo in kvečjemu še skromne stroške za posek. Marca in aprila letošnjega leta je naš lesni trg sicer skromno oživel, vendar to olajšanje še ni doletelo našega malega producenta.

V začetku letošnjega leta je povpraševanje po gotovih vrstah iglastega in rezanega blaga malo oživelo radi bližajoče se stavbne sezone, ker so imela skladišča v Italiji — našim največjim odjemalcem lesa — le malenkostne zaloge, v glavnem pa radi nujnega nakupa sicer malenkostnih množin desk in moralov, ki jih je nujno rabila Italija za svoje priprave proti Abesiniji. Tudi zaloge stavbnega lesa v dimenzijah, kakor ga trenutno največ rabijo, niso bile velike. Naš lesni trg je oživelo upanje, da se radi pretresljajev v grupacijah evropskih držav naši odnosi z Italijo zboljšajo, hkratu pa tudi predvideno znižanje železniških tarif za prevoz lesa v tuzemstvo. Trenutno so pa oddaje za italijansko armado v Afriki že izvršene ali pa so prešle v roke zelo malega števila velikih tvrd.

Iz tega je razvidno, da smemo upati na zboljšanje cen. To upanje je utemeljeno v malih zalogah gotovega iglastega blaga in oživljenem povpraševanju po tem blagu, kakor tudi po gotovih vrstah tesanega blaga.

Kljub letošnji mili zmini se cene bukovim drvam držijo, ker so zaloge skromne in ker je šlo razmeroma veliko bukovih drv za potrebe italijanske armade v Afriki. Popustilo pa je povpraševanje po rezani bukovini, ker je naša povprečna drugovrstna bukovina sposobna le za razne vrste desk in deščic, ki jih sinatra trg za sezijsko blago, za finejšje vrste vezanih plošč in za potrebe finejšega pohištvenega mizarstva pa je naša bukovina prav malo sposobna. Prvovrstne bukovne hlode bi v manjših partijah ugodno prodali za izvoz, kljub visoki carini in stroškom za prevoz svežih bukovih hlodov.

Dočim so lesni izvozniki in industrialeci deloma organizirani, je naš producent in mali žagar večinoma navezan na sprejetje ponudb za vsako ceno, ker na eni strani prodaja naš mali gozdni producent — kmet — les pri sedanjih nizkih cenah le v skrajni sili in je takrat navezan na takojšnje plačilo v gotovini, na drugi strani pa mali žagar razpolaga s sicer skromnim, vendar neobhodno potrebnim obratnim kapitalom za nakup, prevoz in rezanje blaga. Ker ti mali žagarji pri slabem tržnem položaju v tuzemstvu niso mogli v okolici prodati rezanega lesa, so dostikrat prodajali blago v Italijo po

cenah, na katere je vplivala njihova potreba po gotovini in ki so bile komaj za prevozne stroške večje od cen na našem domačem trgu, vendar so imele te direktne prodaje malih producentov v inozemstvo za posledico, da so deloma znižale cene našega blaga na inozemskem trgu.

Sramotno je dejstvo, da naš glavni producent-kmet v pretežnih slučajih ni dobival za svoj les nikake cene, temveč le povrnjene skromne stroške za posek in prevoz lesa in da je naš kmet v tako obupnem položaju, da je prisiljen v kritje svojih tekočih izdatkov v gotovini poseči po lesu, ki tvori pri normalnih razmerah njegovo železno rezervo, po kateri je posegel v glavnem le enkrat v vsaki generaciji, ko je plačeval doto; slučajne pripadke je pa uporabljal v kritje tekočih potreb. Veliko faktorjev tvori razloge za bedno stanje našega kmeta, v glavnem pa nemogućnost vnovčitve njegovih produktov po primerni, vsaj skromni ceni, dočim je kmet pri nakupu njegovih potrebščin slepo prodan dobro organiziranim trgovcem. Dočim je za skromne cene poljedelskih produktov merodajno dejstvo, da smo v izrazito agrarni državi, ni upravičeno, da se ne more najti sredstev, da bi se našemu kmetu omogočilo vsaj primerno prodajo lesa. Smo neposredni sosede velike uvozne države Italije, tudi na Madžarsko gredo izdatne množine našega lesa. Poleg nujne potrebe znižanja železniških tarif — naš kmet bi bil dostikrat zadovoljen, če dobi za svoj les na panju 20 Din za kub. meter in toliko najmanj bi moralo znášati znižanje tarife — mora pa tudi naša država zastaviti vse, da pri predstojećih trgovskih pogajanjih z Italijo odstrani izjemne neugodnosti za naš uvoz lesa v Italijo in izposluje vsaj isto stališče našemu lesu, kakor ga uživa les sosed-

nih držav. Naš kmet, ki je glavni producent lesa — veleposestva so svoje zaloge izčrpala že prekomerno in se bližajo upoštevanju svojih gozdov — zato mora do razjasnitve in uravnovešenja našega lesnega trga s svojim lesom skrajno štedljivo gospodariti. Sebi in svoji domaćiji je sveto dolžan, da posveča svojim gozdovom in vzgoji lesa večjo pažnjo. Banska uprava podpira z vsemi sredstvi pogozdovanja malih kmetijskih gozdov, kmet pa naj se tega posluži. Zlastno je dejstvo, da je zlasti na Dolenjskem in Notranjskem nešteto gmajen, pašnikov, listnjakov in šikar, ki nima kmet niti najmanjšega haska od njih, dasi tvorijo provovrstno tlo, na katerem bi lahko z malim trudom vzgojil donosen gozd, ako se že neče potruditi in teh pustinj po potrebi meliorirati.

Radio

Petek, 17. maja.

Ljubljana: 11.00: Solska ura: Pokrajinska oddaja Sola s Talčega vrha — 12.00: Slavnj dirigenti na ploščah — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.20: Glasbila na tekmo! (Plošče) — 14.00: Vreme, spored, borza — 18.00: Orgelski koncert na ploščah — 18.20: Glasbila in njih uporaba (prof. L. M. Škerjanc) — 19.00: Moderne slaščice (Jazz na klavirju — dr. Svara) — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Pashalov večer — 21.30: Čas, poročila, program — 22.00: Sv. Izidor je oves pasel (Pastirske in planinske pesmi) — Beograd: 20.00: Prenos iz Zagreba — Zagreb: 20.00: Koncert — 20.30: Operetni večer — Berlin: 20.15: Zvočna igra — 21.05: Komorni koncert — Beromünster: Zvočni tedenski pregled — 21.20: Flury: Svetla noč — Bratislava: 21.30: Šramel — Brestava: 19.00: Plesi iz stare dobe — 21.05: Simfonični koncert — Brno: 20.30: Koncert: Ekskurzija na Norveško — Budimpešta: 21.55: Klavirski koncert — Frankfurt: 21.05: Operetni dialogi — Hamburg: 19.00: Koračnice in valčki — 21.05: Stari mojstri — Lipsko: 20.15: Radijska balada — 23.00: Instrumentalni in vokalni koncert — Luxembourg: 21.25: Vokalni solo — Milan-Trst: 20.50: Pestra glasba — 21.05: Monakovo: 19.00: Radijski komponisti — 21.05: Simfonični koncert — Paris, Poste Parisien: 20.20: Opereta »19 let« — 22.30: Lahka glasba — Praha: 20.25: Ob norveškem narodnem prazniku — 21.30: Violinski koncert — Rim: 21.30: Komedija: »Odrasle gospe pri bridgeju« — Strasbourg: 20.30: Literarni in igralski večer — Stuttgart: 22.30: Narodna glasba — 24.00: Zabavni koncert — Varšava: 20.15: Simfonični koncert varšavske filharmonije — 23.05: Plesna glasba — Dunaj: 20.10: Shakepearjeva legenda — 22.10: Klavirski koncert. Nacionalne ure ob 19.30 za vse tri jugoslovanske oddajne postaje: 16. maja: Predavanje ministrstva za kmetijstvo, 17. maja: Naši kraji: Fruška gora in Sremski Karlovci v sliki preteklosti.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA.

Začetek ob 20.

16. maja, četrtek: V času obiskanja. Red Četrtek.

17. maja, petek: Bunbury Gostovanje v Kranju.

18. maja, sobota: V času obiskanja. Izven.

OPERA.

Začetek ob 20.

16. maja, četrtek: Mala Floramy. Gostovanje ge. Lubejeve in g. Dubajica iz Zagreba. Red A.

Drama.

Drugi ponove v dramji Gregorinovo pasionsko dramo »V času obiskanja« za red Četrtek. Predstava je bila pri prvi repizi deležna vsega razumevanja občinstva, tako da je bilo gledališče docela zasedeno. Izredno lepe in slikovite scene ter globoka vsebina tvorijo zanimivo in vredno predstavo. Zasedba je premierska. Delo je zrediral avtor g. Gregorin.

Izmenično gostovanje med Mariborom in Ljubljano. Da bi imela ljubljanska publika priliko spoznati umetniški nivo mariborskega gledališča, ter mariborska ljubljanski ansambl, so v načrtu obeh gledališč izmenična gostovanja in sicer 23. in 24. t. m. Ker pa je obojestransko gostovanje odvisno od občinstva, ter predprodaje vstopnic, opozarjamo vse one, ki ljubijo gledališko umetnost, da podpro s številnim obiskom ta načrt, ter pripomorejo s svojim razumevanjem gostovanja. Mariborčani bodo igrali Wildeovega »Idealnega soprog« in Katajevo »Kvadrato kroga«, ljubljanci pa Linhart: »Maliček se ženi« in Zweigovo »Siromakovo jagnje«. V slučaju, da se obnese ta načrt, bi upravi obeh gledališč nudili v prihodnji sezoni med drugim repertoarjem tudi kaka podobna gostovanja, ki bi tudi pripomogla k pestrosti repertoarja. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi.

Opera.

Gostovanje dveh odličnih zagrebških umetnikov v operi »Mala Floramy«. Drvi bo za red A. gostovanje ge. Marice Lubejeve in g. Dubajica v Tjardovičevi operi »Mala Floramy«. Ga. Lubejeva, ki je s svojim sončnim temperamentom osvojila v ponovnih gostovanjih preteklih sezon našo publiko, že dolgo ni bila gost v naši operi, za to bo občinstvo gotovo z veseljem pozdravilo njen nastop, prav tako kakor odličnega komika g. Dubajica, ki ga je ohranila kot sior Bepa v najlepšem spominu. Poleg njih sodelujejo: ge. Španova in Kogejeva, ter gg. Marčec, Zupan, Peček, Jože Rus, Simončič in Sekula. Opereto je zrežiral g. Zupan, dirigent: dr. Svara. Opozarjamo, da je predstava za abonente reda A.

Gospodarske vesti

Gospodarski svetniki, Združenje ekonomistov kraljevine Jugoslavije je predlagalo akcijo za uvedbo čina gospodarskih svetnikov. Po njihovem predlogu bi v pristojnost teh gospodarskih svetnikov spadali med drugim tudi nasveti gospodarskega značaja, zlasti pri stečajih, likvidacijah, fuzijah, malverzacijah in nasveti o vseh gospodarskih vprašanjih. Ustanovo gospodarskih svetnikov poznajo danes skoraj v vseh zapadnih državah. Njihovo delovanje je v veliko pomoč sodnim in drugim državnim organom, ki razsojajo pri stečajih, sanacijah in zaščitah.

Zakon o pospeševanju vinogradništva. V kmetijskem ministrstvu so izdelali načrt zakona o pospeševanju vinogradništva in sadjarstva. Razen splošnih določb obsega ta zakon vprašanje pridelovanja sadja in sadik v organizaciji državnih, banovinskih in privatnih drevesnic, dalje določbe za zboljšanje sadjarstva in vinogradništva sploh, določbe o podpiranju in kontroli nad izvozom sadja in grozdja in njihovih predelav, določbe o zaščiti sadovnjakov in vinogradov in naposled določbe o nadzorstvu in zakonskih sankcijah. Intencije tega zakona so pospeševanje sadjarstva in vinogradništva po zgledu drugih sadjarskih in vinogradniških držav in glede na potrebe, ki se kažejo zadnje čase tako doma kakor v inozemstvu, kjer se zadnja leta naše sadje najbolj prodaja. Da bo ta zakon čim popolnejši in da se bo občutilo sodelovanje vseh pristojnih činiteljev, dobe načrt zakona vse poljedelske organizacije v državi, da ga prouče in opremijo s svojimi pripombami in dodatki.

Borzna poročila

Curih, 16. maja. Beograd 7,02, Pariz 20,38, London 15,09, Newyork 309,375, Bruselj 52,315, Milan 25,475, Milan 42,225, Amsterdam 209,475, Berlin 124,30, Dunaj 58, Stockholm 77,80, Oslo 75,80, Kopenhagen 67,375, Praha 12,89, Varšava 58,325, Atene 1,92, Carigrad 2,49, Bukarešta 3,05, Helsingfors 6,653, Buenos-Aires 0,7825.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! — Branibor se briga zanje. — Pristopajte!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

MAJHNO POSESTVO v ljubljanski okolici (gorenjska stran) je zaradi odsejitve zelo ugodno naprodaj. Posedstvo ima najlepšo lego ob vodi, je gosposko urejeno in je zlasti primerno za letovišče. Ponudbe pod »Mirni dom« na upravo »Glasa Naroda«.

VAŽNO ZA GOSPODINJE IN DEKLETA! Ravnikar je izšla od S. M. Felicite Kalinšek, v osmem pomnoženem natisu, najpopolnejša knjiga

»Slovenska kuharica« z novimi večbarvnimi tabelami in v elegantni vezavi, ki jo dobite za ceno 160 Din v knjigarni ANT. TURK nasl. LJUBLJANA, Tyrseva (Dunajska) cesta 5.

Kavina mešanica „Aromatis“ je višek užitka, izbornega okusa in zdrava hrana. Zahtevajte po trgovinah ali naročite pri „COMMERCE“, LJUBLJANA.

Za mal' d'narja dost' muzke

PLOŠČE — GRAMOFONE izposojamo, zamenjavamo, rodamo in kupujemo ELEKTROTON d. z. o. z. PASAŽA NEBOTIČNIKA

INSERTIRAJTE V „GLASU NARODA“!

Dobrna pri Celju

Je odlično zdravilišče za srčne, živčne in ženske bolezni ter za vse počitka potrebne. Od dne 15. aprila do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra dnevno pavšalno zdravljenje (avtobusna vožnja iz Celja in nazaj, stanovanje, prvovrstna hrana, kopeli, zdravnik in takse) za skupno ceno Din 1000.—, Din 1250.— in Din 1450.— (trije razredi) za državno nameščence itd., oziroma Din 1300.—, Din 1500.— in Din 1650.— (trije razredi) za vse druge goste. — Prospekti na zahtevo!

Za vse naše vloge in obveze jamči z vsem premoženjem in vso davčno močjo Dravska banovina

KDOR VARČUJE SIVIH LAS SE OBVARUJE

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE LJUBLJANA MARIBOR CELJE

Čitajte in naročajte „GLAS NARODA“!

Nekaj drobtin iz življenja poljskega maršala Pilsudskega

Širša javnost je razmeroma malo vedela o zasebnem življenju maršala Pilsudskega, o njegovem značaju in nagnjenjih, vendar je bila popularnost pokojnega maršala zaradi tega toliko večja.

Maršal Pilsudski se je vedno ogibal svečanosti in se ni rad kazal v javnosti. Javnosti se je skrival celo po letu 1926., ko je bil vsemočeni krmar poljske usode. Narod je videl Pilsudskega samo pri svečanih vojaških revijah in pa na dan državnega prevrata 11. novembra ter na svoj god, ko je prišla v Belveder depulacija, da se pokloni velikemu voditelju.

V zadnjem času se je Pilsudski zaradi dolgotrajne bolezni tembolj nerad kazal javnosti. To je šlo tako daleč, da kot vojni minister, kar je bil neprekinjeno iz leta 1926., ni prihajal niti na seje ministrskega sveta. Da bi se mogel popolnoma posvetiti delu nadzorstva poljske vlade, si je dal nasproti Belvedera urediti posebno stanovanje, kjer je pogosto ostajal po cele tedne. Stanoval je drugače v Belvederu, umrl pa je v stavbi generalnega inšpektorata.

Originalna je bila metoda njegovega dela. Pilsudski je znal delati zelo naglo in intenzivno, cenur je navadno skedila doba odmora. Zdaj po maršalovi smrti vidimo, da je bila intenzivnost njegovega dela v neposredni zvezi z njegovim zdravstvenim stanjem.

Pilsudski je neomejeno odločal v dveh resortih: v ministrstvu vojske in v zunanjem ministrstvu. Po njegovem sta bila ta dva resora nerazdružljiva. Izvršna armada je bila zanj najboljše diplomatsko orožje. Minister zunanjih zadev je bil vedno samo vršitelj maršalovih odlokov in ukazov. To je minister Beck — po svojem znamenem nastopu proti manjšinam v Ženevi — popolnoma odkrito priznal na kongresu poljskih legionarjev v Vilni, kjer je o svojem ženevskem koraku rekel dobesedno: »Poveljnik je izdal povelje, mi smo ga izvršili.« S smrtjo maršala Pilsudskega je torej poljska vnana politika izgubila svojega inspiratorja.

Maršal Pilsudski je vedno delal samo na enem problemu. Znano je, da je vprav odlašal razne povelje, da bi se tako laže koncentriral v izvedbi ideje, ki jo je imel trenutno v glavi. Dolgo vrsto let je voditelju ideja bila poljska armada, pozneje zagotovitev večine v poljskem parlamentu, ki jo je znal Pilsudski ustvariti takorekoč iz nič, nazadnje pa zavarovanje Poljske, kar je Pilsudski videl v prvi vrsti v ureditvi medsebojnih odnosov z Moskvo in Berlinom.

Za delo je imel točno izdelan načrt. Ministre je klical v avdienco. Splošno je bilo znano, da je marsikaj ministru, ki mu je kaj predlagal, odgovoril, da pride to vprašanje na dnevni red po njegovem odloku čez toliko in toliko časa. V resnici je nato maršalov adjutant poklical dotičnega ministra na posvet o predlaganem vprašanju na označeni dan.

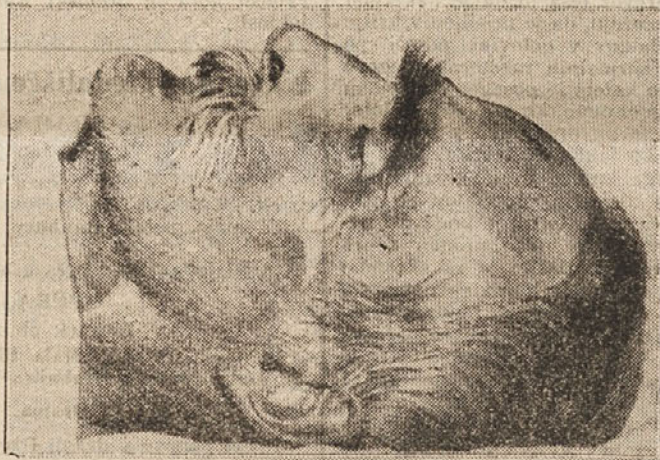
Posebno ljubezen in spoštovanje je Pilsudski izkazoval Poljakom, rojenim v Litvi. Bil je sam rojen v Litvi in je visoko cenil delovne sposobnosti in rodoljubno požrtvovalnost tamošnjih Poljakov. V njegovem taboru je bilo res vedno mnogo pomembnih Poljakov iz okolice Vilne. Razumljivo je to iz okolnosti, da je bila Vilna pod carskim režimom važna poljska postojanka in torišče velikih nacionalnih bojev, kdor se je

tu priznal za Poljaka, je moral biti res izredno hraber.

V čisto zasebnem življenju je bil maršal Pilsudski znan po svoji veliki ljubezni do otrok. Vanda in Jadwiga, obe njegovi hčerki, sta bili največje veselje njegovih prostih trenutkov. Ljubil je samoto, a rad se je razgovarjal s prijatelji. Igral je rad šah in mnogo je čital. Imel pa je tudi svojo senčno stran — ljubezen do bonbonov. V njegovi sobi je bila vedno škalla dobrih bonbonov, s katerimi je rad postregel tudi svojim gostom. Njegovi vojni prijatelji pa so bili seveda bolj strastni ljubitelji tobaka nego sladkarij. Samo general Sosnokovski je bil tudi tako sladkosmeden kakor maršal in sta oba — kakor šaljivo trdi družba intimnih v Belvederu — prirejala »sladke koncerte«.



Krakovski grad Wawel — grobnica poljskih kraljev. Tu bo počival tudi prvi maršal Poljske Pilsudski.



Maršal Pilsudski na mrtvaškem odru.



Balkanski sporazum

Z balkanske konference v Bukarešti. — Z leve proti desni: Tewfik Ruždi Aras, Jevtić, Titulescu, Maximos.

Prvi pesnik, ki je pisal na pisalni stroj

Dandanes si skoro ne moremo več misliti pesnika ali pisatelja brez pisalnega stroja in kar obžalujemo one nekdanje nesrečnejše, ki so morali svoja obširna dela pisati z roko.

Prvi pisatelj pa, ki je začel rabiti pisalni stroj, je bil Mark Twain.

Mark Twain se je nekoč sprehajal po bostonskih ulicah. Pa je zagledal v neki izložbi čuden stroj, ki je vzbudil vso njegovo pozornost, ker je na reklamnem listku stalo, da se da s tem strojem pisati. Stopil je v trgovino in tam so mu razložili, da gre za popolnoma novo iznajdbo, ki pomenja prevrat za vse pisatelje, kjer je pisanje potrebno. Marka Twaina je nova metoda zanimala in je kupil stroj za 125 dolarjev. Kaže, da se je prav pridno vadil pisati na stroj, kajti že nekaj dni po nakupu stroja je pisal svojem bratu pismo, kjer mu poroča o prednostih in koristih novega stroja, pa tudi o težavah, ki mu jih

še dela. Poguma pa le ni izgubil — »trudim se tega modernega konja ukrotiti,« je pisal, »in upam, da bo hitreje tiskal kakor moram jaz pisati. Človek se lepo in komodno nasloni na stol in dela. Tudi pack ni mogoče delati in s tem si prihranimo mnogo papirja.« Nekaj dni kasneje pa je pisal nekemu svojemu prijatelju, »da piše sedaj mnogo nepotrebne, samo da se vadi. Človek mora biti ženij, da zna s strojem pravilno ravnati.«

Mark Twain je začel kasneje rabiti stroj tudi za svoje pisateljevanje. Kakor sam pripoveduje, je bilo njegovo prvo na stroj napisano delo roman »Tom Sawyer«; to je sploh prvi pisateljski na stroj napisan rokopis.

Seasoma pa je tedanji še nepopolni stroj delal pisatelju toliko težav, da ga je zamenjal za — sedlo.



Novi generalni inšpektor poljske armade. Za naslednika pokojnega maršala je bil imenovan general Edvard Rydz-Śmigły.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Dosedanja vsebina: Nekdanji major Letz, ki ga teži vest zaradi mnogih vojnih grdobij, pobegne po prevratu iz Prage na Dunaj, bivši kadet, pravnik Bernard Astenburg pa odide po poslovnih opravkih na Slovaško, kjer v spominu iznova doživlja svoj zločin: Med vojno je dal tu brez sodbe postreliti nedolžno družino. Ves potek tega strašnega dejanja stopa v strašotni goloti pred nas.

Astenburg je osupnil. »Jaz sam...«

»Sam ne veš seveda prav ničesar,« je ironično rekel namestu njega Letz.

»Zasliševati, to ni bila moja naloga,« se je branil Bernard.

»Tem manj — soditi. Skratka, o tem ne veš iz lastnega nazora čisto ničesar. Imaš prav: rabelj tudi ne ve ničesar iz lastnega nazora o ljudeh, ki jih obeša.«

»Zavarujem se,« je rekel slabotno Bernard.

»To ni vojaško,« se je zasmel Letz. »Otrok, ali si morda advokat? Vojak si. Vojak se ne zavaruje. Povej mi vsaj, kako si na to gledal.«

»Čul sem, da je komandant zaslišal priče in se je prepričal, da so ti ljudje vohunili v korist Rusom.«

Letz ga je spet prekinil. »Priče? O tem ne vem ničesar. Slišal sem pa, sam mi je povedal — še ni ena ura od tega — da je govoril z nekim lopovom... z nekim ovaduškim psom. Da se je prepričal? To je preveč! Kdo ti je to povedal? Slišal je pravilico. Ker je bila to ovadba in ker se ni utegnil s tem baviti, je poslal ljudi, ki se jih je to tikalo, v zaledje. Kaj me tako debelo gledaš? Morda mi ne verjameš. Toda pravkar sem ti rekel, da mi je on sam to pripovedoval.«

26

Na mizici je stal kozarec vode. Bernard bi bil rad prosil zanjo, ker je imel suho grlo. Toda ni si upal. »Jaz sem pa slišal,« je ves izmučen govoril dalje, »da so bili dokazi. Upravitelj je bil dvakrat v Lvovu, ko so ga bili zasedli Rusi. Ruski štab je bil nastanjen v šoli. Priče so izpovedale, da je jedel s štabnimi častniki za isto mizo. Govoril je z njimi samo ruski.« Ko je govoril v svojo obrambo, je prvič sam začutil, kako mučno šepa ta obramba in kako malo bi zadostovalo, da bi v njem zanetilo ogenj, iz katerega je potem izšla tako važna odločitev.

V tem ga je Letz iznova posmehljivo prekinil:

»No, ne misliš, da bi mu najbrže ne bilo mnogo pomagalo, če bi bil hotel s temi ruskimi častniki govoriti nemški? Kaj torej še veš?«

Bernard se čutil, kako izgublja iznova in iznova trdna tla pod seboj. Suho je pravil: »V marcu, pred ofenzivo, je šolski upravitelj izginil. Vrnil se je šele čez sedem dni in je vsakomur pripovedoval, kakšna blaginja je v zasedenem ozemlju. Upravičena je domneva, da so ga takrat spravili Rusi skozi našo fronto, da bi vohunil zanje.« Umolnil je.

Letz je malo pačakal:

»Mislim, da drugega ne veš nič več o njem,« je pripomnil potem. »Kaj si vedel zoper druge?«

»Njegova žena je ovadila Rusom nekega našega dobrega človeka,« je jecljal Astenburg.

Letz je prikimal. »To se strinja. Glaserja. Tistega človeka, ki je vse to povzročil. Rusi so mu res plačali, razsekali so mu zadnjico. Toda misliš, da zadostuje, da bi bil človek ustreljen, ako reče sovražniku nekaj zoper nekega človeka? Kaj pa si v civilu?«

»Pravnik,« je odgovoril Astenburg.

Letz se je začel divje smejati. Ko se je nasmejal, je rekel: »Grom in strela, torej ravno pravnik. Jaz sem pa mislil, da si mesar. Torej pri vas pravnikih zadostuje taka lapalija, da ustrelite človeka?«

»To stvar je treba presojati v zvezi,« se je branil Astenburg. »Žena je bila očitno moževa pomočnica.«

»Tole očitno bi moral dokazati,« je ironično pripomnil Letz. »Sakra, zdaj mi je pa že dovolj. Iz vsega sledi, da nisi zoper njo vedel sploh nič pravega.« Nekoliko je umolnil, potem pa suho rekel: »Morda te bo zanimalo, če izveš, kaj so si drugi ljudje pripovedovali o tem, zakaj je tistega Glaserja ovadila Rusom. Ovadila ga je zato, ker je vojakom prodajal čisti špirit, zbog česar so postale iz njih živali. Kaj pa si vedel zoper tretjega, zoper njunega sina?«

Astenburg ga je pogledal, kakor da je strašilo. »Ta,« je rekel slabotno, »ta je bil baje najslabši od vseh.«

»Glej no,« je vzkliknil Letz. »V kakšnem smislu?«

Astenburg je molčal. Zdaj je videl, da zoper tega tretjega res ni vedel prav ničesar. Rekli so mu, da je bil ta fant od vseh najslabši. Ko je videl njegov pogled, ki se mu je zdel trmast, je to verjel. Iskal je, s čim bi svoje početje še opravičil. Toda ni našel nič razen vzklika: »Vsi so bili psi! To je bila pasja rodbina.«

Letz je bobnal s palčico po golenici. »In dalje?« je zakričal. »To je torej vse? Pazi tedaj! Vse to je morda bila resnica morda tudi ne. Mene to sploh ne zanima in tebe bi tudi ne bilo smelo zanimati. Za to je sodišče in mi smo spet za to, da se bojujemo. Toda poslednji, ki se sme v to vtikati, je uznojeni kadet. S teboj ni besede — povej mi rajši, s kakšno pravico si se v ognju oddaljil od svojega oddelka? Ti, poveljujoči častnik!«

»Jaz? Jaz se nisem oddaljil od svojega oddelka,« je jecljal Bernard.

Naročajte
„Glas naroda“!